

Ruokaketjun merkitys kansantaloudelle ja alueille Suomessa 2013–2015

Marja Knuuttila ja Eero Vatanen

Kesäkuu 2017

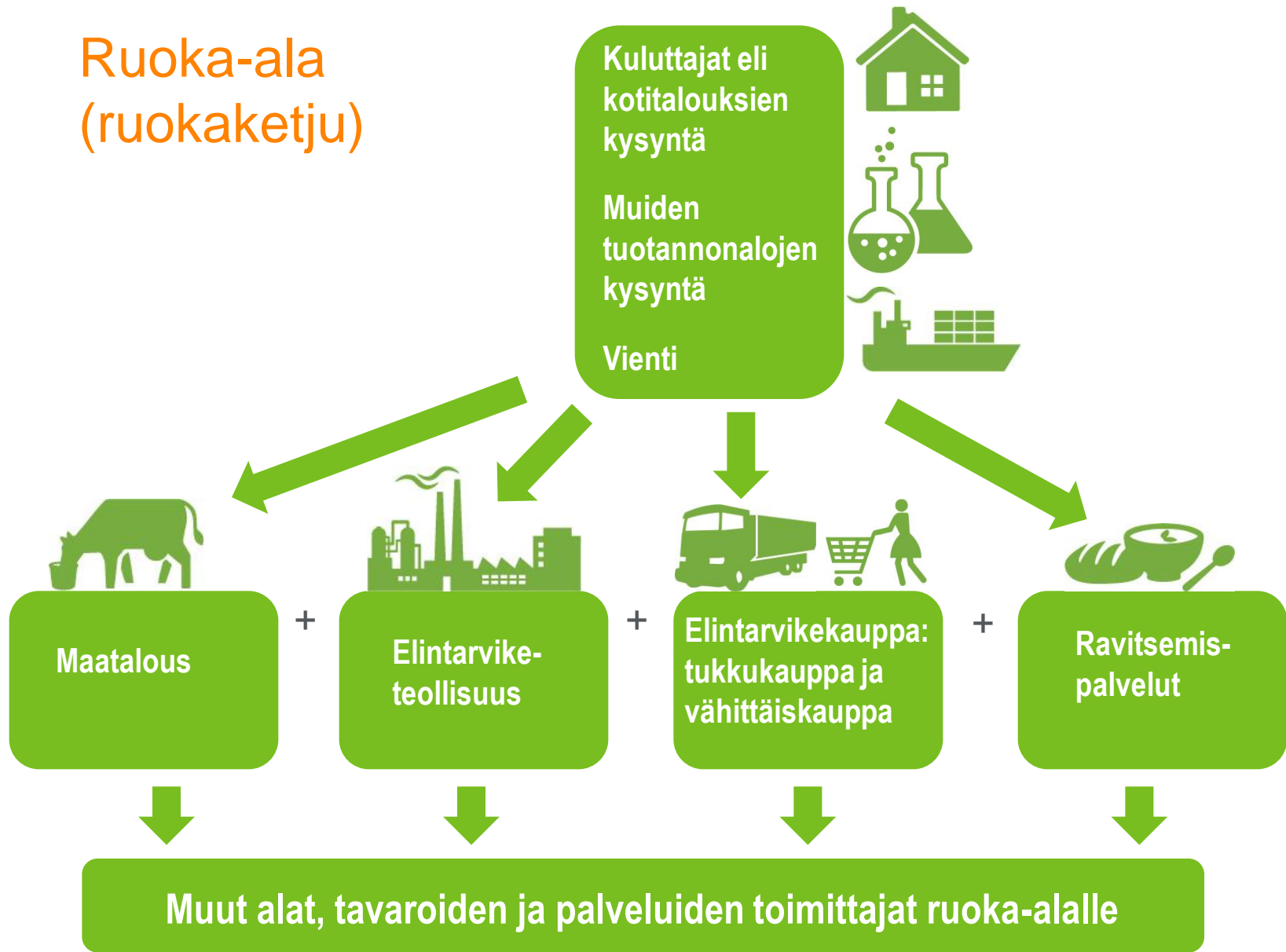
Ruokaketjun merkitys kansantaloudelle ja alueille Suomessa 2013–2015

Selvitys tehtiin Luonnonvarakeskuksessa. Selvityksen toteuttivat Luonnonvarakeskuksen tutkija Marja Knuutila ja ulkopuolinen asiantuntija Eero Vatanen.

Arvioinnin päälähteinä olivat Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon ja yritystoiminnan tilastot. Välillisten vaikutusten laskenta tehtiin panos-tuotosanalyysillä. Katso tarkemmat tiedot esityksen lopusta.

Selvitystä rahoittivat Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Päivittäistavarakauppa ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry ja Agronomiliitto ry

Ruoka-ala (ruokaketju)

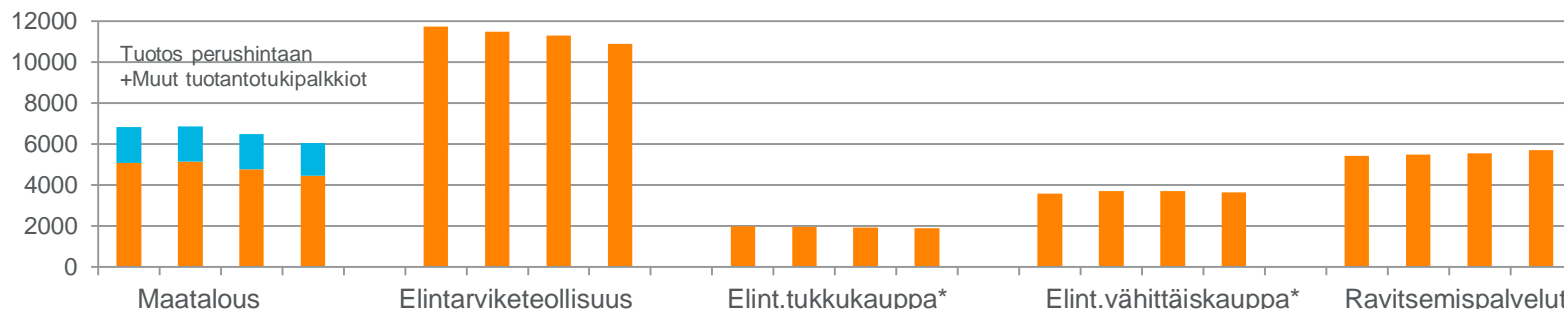
Ruoka-alan omien toimialojen keskinäiset kytkennät jätetty pois kuvion yksinkertaistamiseksi

Ruoka-alan toimialojen tuotos perushintaan¹ milj. €, käyvin hinnoin

	2012	2013	2014	2015
Maatalous	5 085	5 130	4 775	4 445
Elintarviketeollisuus	11 728	11 484	11 284	10 875
Elintarvikkeiden tukkukauppa*	1 984	1 952	1 909	1 888
Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*	3 680	3 806	3 830	3 754
Ravitsemispalvelut	5 434	5 496	5 536	5 704

* Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatavaroita)

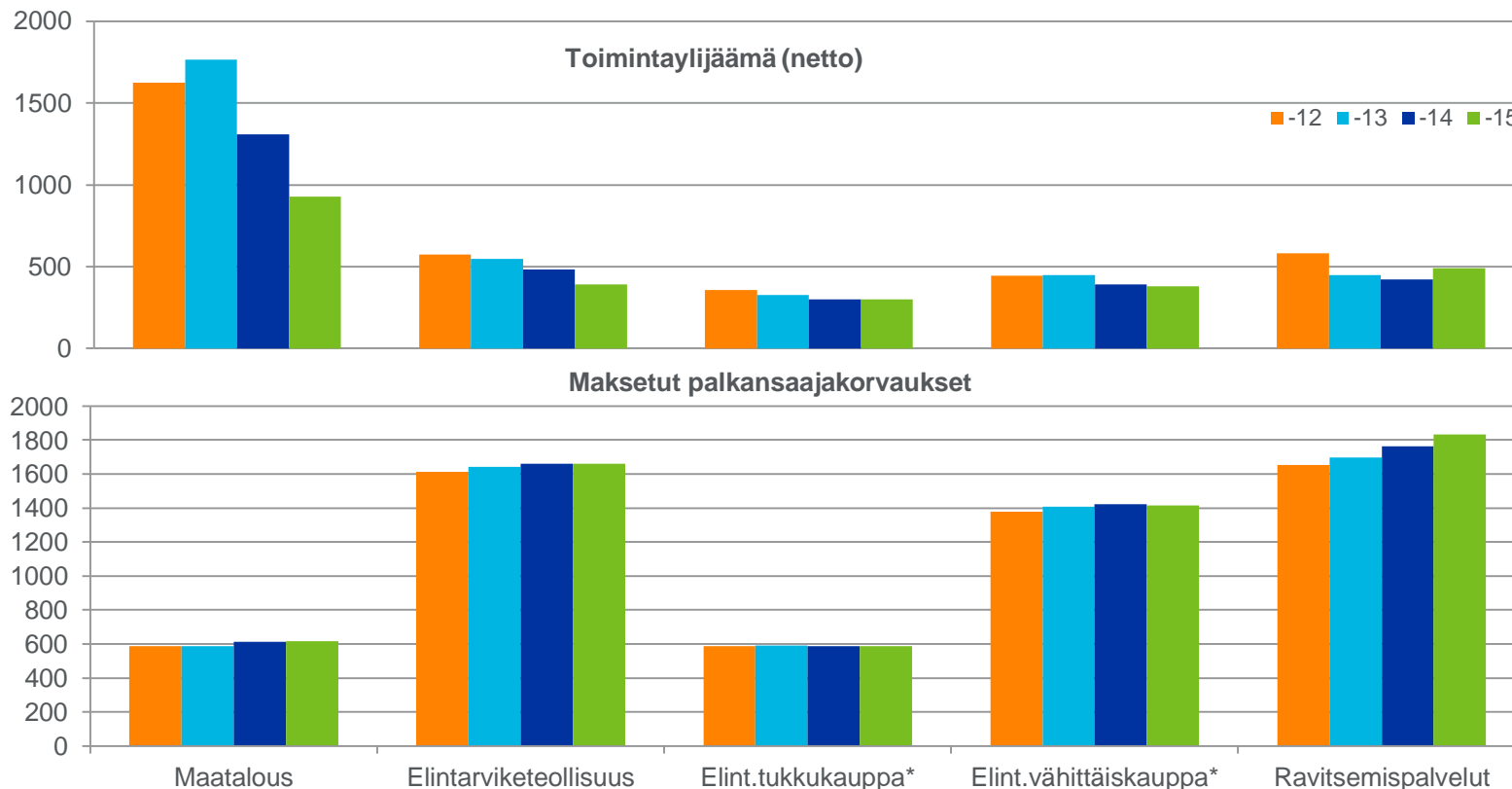
Milj. euroa

¹Perushinta ei sisällä Muita tuotantotukipalkkioita. Maatalouden Muut tuotantotukipalkkiot 2012: 1743 milj. €, 2013: 1738 milj. €, 2014: 1711 milj. €, 2015: 1602 milj. €. Muut tuotantotukipalkkiot ovat veronalaista tuloa.

Tuotoksella mitaten suurin ruoka-alan toimialoista on elintarviketeollisuus, joka käyttää paljon välituotteita: 77 % tuotoksesta mm. maatalousraaka-aineita, puolijalosteita, pakkauksia, palveluja, energiaa, jne.

Ruoka-alan toimialojen toimintaylijäämä (netto) ja maksetut palkansaajakorvaukset milj. €, käyvin hinnoin

* Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatavaroita)

Toimintaylijäämä (netto) jää välituotteiden (hankitut tavarat ja palvelut), palkkojen ja poistojen vähentämisen jälkeen korvaukseksi pääomalle ja yrittäjän työpanokselle. Nämä ovat veronalaista tuloa.

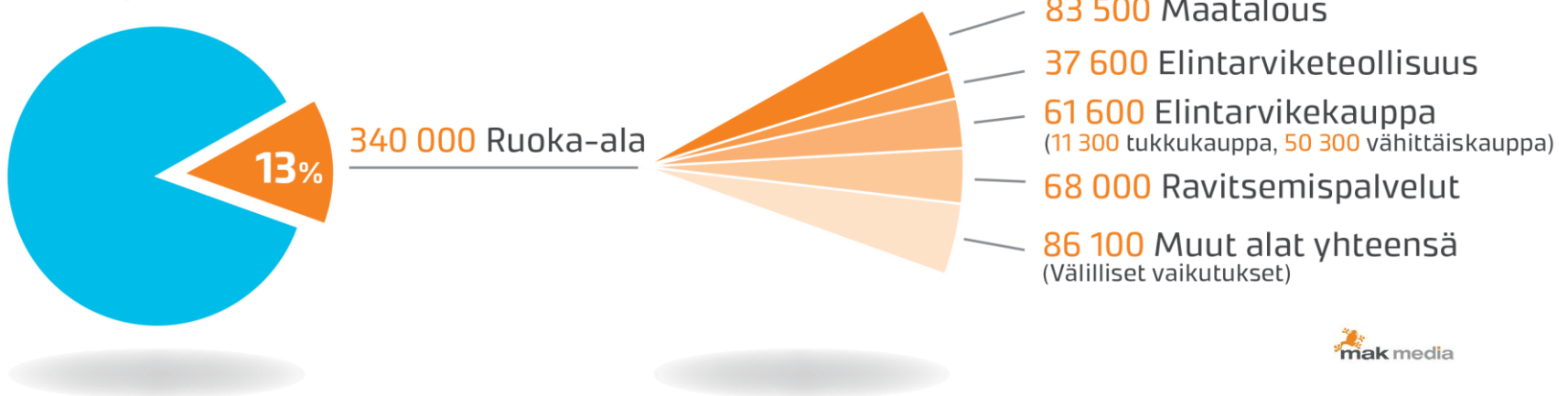
Maksetut palkansaajakorvaukset ovat palkkoja, palkkioita ja palkkioihin liittyviä sosiaaliturvamaksuja. Palkansaajat maksavat palkoista ja palkkioista palkkaverot.

Toimintaylijäämä on suurin maataloudessa ja palkansaajakorvaukset suurimmat ravitsemispalveluissa ja elintarviketeollisuudessa. Kaupanalat yhteen laskien palkansaajakorvaukset suurimmat kaupassa.

Ruoka-ala työllistää yhteensä 340 000 henkeä, 13 prosenttia koko maan työllisistä

Työlliset

2,5 miljoonaa Koko maa

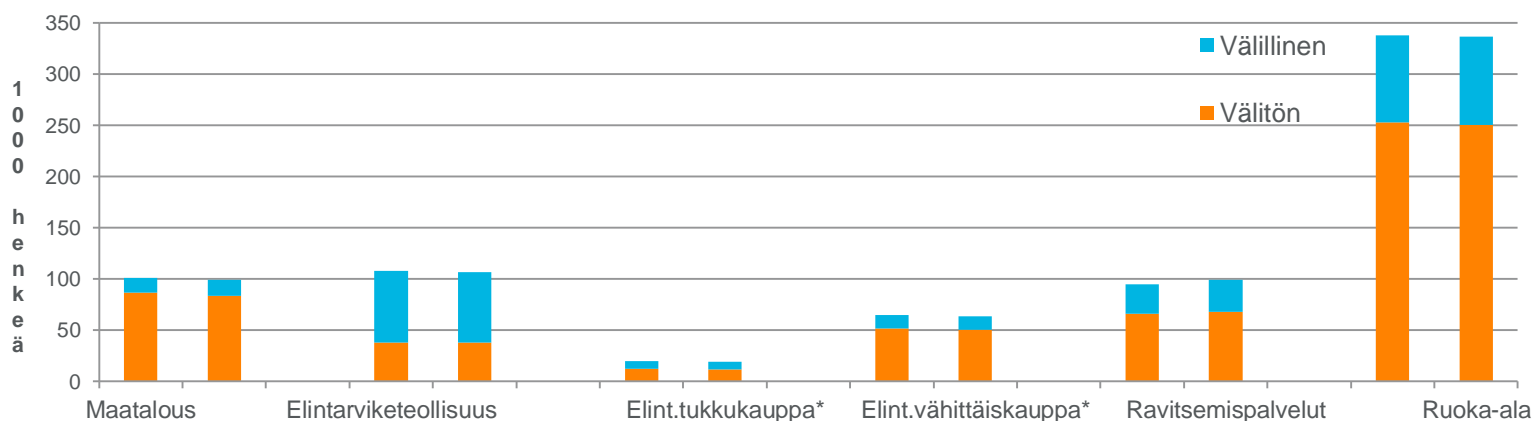
mak media

Eniten ruoka-ala työllistää maataloudessa ja toiseksi eniten ravitsemispalveluissa. Ruoka-alan tavara- ja palveluhankinnoissa työllistyy 86 100 henkeä välillisesti muilla kuin varsinaisilla ruoka-alan toimialoilla.

Ruoka-alan työllisyysvaikutukset toimialoittain 2013 ja 2015, 1000 henkeä

	Maatalous		Elintarvike- teollisuus		Elintarvikkei- keiden tukkukauppa*		Elintarvikkei- den vähittäis- kauppa*		Ravitsemis- palvelut		Ruoka-ala	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Välitön, 1000 henkeä	86,3	83,5	37,7	37,6	11,7	11,3	51,3	50,3	65,6	67,9	252,6	250,6
Välillinen, 1000 henkeä	14,3	15,3	70,0	68,8	8,1	7,7	13,4	12,9	28,8	30,9	85,0 ¹	86,1 ¹
Kokonais- vaikutus, 1000 henkeä	100,6	98,8	107,7	106,4	19,8	19,0	64,7	63,2	94,4	98,8	337,6¹	336,7¹

¹Ristikkäiset poistettu * Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatavaroita)

Ruoka-ala työllistää lähes 340 000 henkeä: ruoka-alan toimialoilla välittömästi 250 000 ja välillisesti muilla aloilla 86 000. Ravitsemispalveluja ja välillisiä vaikutuksia muilla aloilla lukuun ottamatta työllisten määrä alentunut vuodesta 2013 vuoteen 2015.

Ruoka-alan työllisyysvaikutukset: osuus koko maan työllisistä 2013 ja 2015, %

	Maatalous		Elintarviketeollisuus		Elintarvikkeiden tukkukauppa*		Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*		Ravitsemispalvelut		Ruoka-ala	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Välitön, %	3,4	3,3	1,5	1,5	0,5	0,5	2,0	2,0	2,6	2,7	10,0	10,0
Välillinen, %	0,6	0,6	2,8	2,8	0,3	0,3	0,5	0,5	1,1	1,2	3,4 ¹	3,4 ¹
Kokonaisvaikutus, %	4,0	4,0	4,3	4,3	0,8	0,8	2,6	2,5	3,7	4,0	13,4¹	13,5¹

¹Ristikkäiset poistettu

* Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppataavaroita)

Ruoka-ala työllistää noin 13 prosenttia koko maan työllisistä kun sekä ruoka-alan toimialojen välittömät työlliset että välillisesti tavara- ja palveluhankintojen kautta muilla aloilla työllistyvät huomioidaan.

Ruoka-alan työllisten osuus koko maan työllisistä pysynyt vuonna 2015 lähes samana vuoteen 2013 verrattuna.

Työllisyysvaikutukset toimialoittain 2013 ja 2015, 1000 henkeä (1/3)

Maatalous	2013	2015	Elintarviketeollisuus	2013	2015
Maatalous	86,3	83,5	Elintarviketeollisuus ym.	37,7	37,6
Elintarviketeollisuus	2,5	2,2	Maatalous	36,7	36,8
Rakentaminen	0,7	2,0	Maaliikenne	4,4	3,9
Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	1,1	1,5	Tukkukauppa (pl. autot ym.)	2,7	2,3
Tukkukauppa (pl. autot ym.)	1,5	1,3	Muut tukipalvelut	2,3	2,2
Muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	0,8	0,8	Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	2,1	1,9
Maaliikenne	0,6	0,6	Rakentaminen	1,1	1,6
Muut tukipalvelut	0,6	0,6	Työllistämistoiminta	1,4	1,6
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	0,6	0,6	Liikkeenjohdon palvelut	1,6	1,5
Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	0,5	0,4	Mainostoiminta ja markkinatutkimus	1,3	1,4
Liikkeenjohdon palvelut	0,3	0,3	Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	1,2	1,3
Tekniset palvelut	0,2	0,3	Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	1,4	1,2
Metallituotteiden valmistus	0,2	0,3	Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	1,4	1,1
Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	0,3	0,3	Tietojenkäsittelypalvelu	0,9	1,0
Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	0,3	0,3	Kustannustoiminta	0,8	0,8
Työllistämistoiminta	0,3	0,3	Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	0,7	0,7
Rahoitustoiminta	0,3	0,3	Posti- ja kuriiritoiminta	0,7	0,7
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	0,2	0,2	Muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	0,6	0,6
Tietojenkäsittelypalvelu	0,2	0,2	Metallituotteiden valmistus	0,5	0,5
Muut yht.	3,0	2,9	Muut yht.	8,0	7,7
Yhteensä	100,6	98,8	Yhteensä	107,7	106,4

Muut tukipalvelut: Tähän kuuluu turvallisuus-, vartiointi-, perintä- ja luottotieto-, puhelinpalvelukeskusten palvelut jne.

Työllistämistoiminta: Tähän kuuluu työnvälitystoiminta, työvoiman vuokraus sekä muu henkilöstön hankinta jne.

Maatalous työllistää välillisesti eniten elintarviketeollisuudessa (eläinrehuhankinnat), rakentamisessa (korjaus- ja kunnossapito), moottoriajoneuvojen korjauksessa ja huollossa sekä maatalouskaupassa. Elintarviketeollisuus työllistää välillisesti eniten maataloudessa (raaka-ainehankinnat).

Työllisyysvaikutukset toimialoittain 2013 ja 2015, 1000 henkeä (2/3)

Elintarvikkeiden tukkukauppa*	2013	2015	Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*	2013	2015
Elintarvikkeiden tukkukauppa*	11,7	11,3	Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*	51,3	50,3
Muut tukipalvelut	0,8	0,8	Muut tukipalvelut	1,5	1,5
Maaliikenne	0,8	0,8	Työllistämistoiminta	0,9	0,9
Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	0,6	0,6	Tukkukauppa (pl. autot ym.)	0,7	0,8
Työllistämistoiminta	0,5	0,6	Maaliikenne	0,8	0,7
Tukkukauppa (pl. autot ym.)	0,4	0,4	Liikkeenjohdon palvelut	0,6	0,6
Liikkeenjohdon palvelut	0,4	0,4	Kiinteistöalan toiminta	0,5	0,6
Tietojenkäsittelypalvelu	0,4	0,3	Rakentaminen	0,5	0,5
Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	0,3	0,2	Tietojenkäsittelypalvelu	0,6	0,5
Rakentaminen	0,3	0,2	Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	0,5	0,5
Painaminen	0,3	0,2	Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	0,4	0,4
Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	0,2	0,2	Painaminen	0,5	0,4
Tekniset palvelut	0,2	0,2	Rahoitustoiminta	0,3	0,4
Posti- ja kuriiritoiminta	0,2	0,2	Mainostoiminta ja markkinatutkimus	0,4	0,3
Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	0,2	0,2	Järjestöjen toiminta	0,3	0,3
Muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	0,2	0,2	Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	0,4	0,3
Kiinteistöalan toiminta	0,2	0,1	Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	0,3	0,3
Mainostoiminta ja markkinatutkimus	0,2	0,1	Tekniset palvelut	0,2	0,3
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	0,2	0,1	Kustannustoiminta	0,3	0,3
Muut yht.	2,0	1,8	Muut yht.	3,6	3,4
Yhteensä	19,8	19,0	Yhteensä	64,7	63,2

* Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatavaroita)

Muut tukipalvelut: Tähän kuuluu turvallisuus-, vartiointi-, perintä- ja luottotieto-, puhelinpalvelukeskusten palvelut jne.

Työllistämistoiminta: Tähän kuuluu työnvälitystoiminta, työvoiman vuokraus sekä muu henkilöstön hankinta jne.

Elintarvikkeiden tukkukauppa työllistää välillisesti eniten liike-elämän tukipalveluissa, maaliikenteessä ja varastoinnissa. Elintarvikkeiden vähittäiskauppa työllistää eniten liike-elämän tukipalveluissa, työllistämistoiminnassa ja maaliikenteessä.

Vuonna 2015 Elintarvikekauppa työllistää yhteensä 80 700 henkeä.

Työllisyysvaikutukset toimialoittain 2013 ja 2015, 1000 henkeä (3/3)

Ravitsemispalvelut	2013	2015	Ruoka-ala	2013	2015
Ravitsemispalvelut	65,6	67,9	Maatalous	86,3	83,5
Maatalous	4,4	4,5	Ravitsemispalvelut	65,6	67,9
Työllistämistoiminta	3,7	4,0	Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*	51,3	50,3
Elintarviketeollisuus	3,2	3,7	Elintarviketeollisuus	37,7	37,6
Muut tukipalvelut	1,9	2,1	Elintarvikkeiden tukkukauppa*	11,7	11,3
Tukkukauppa (pl. autot ym.)	2,0	2,0	Työllistämistoiminta	6,9	7,4
Maaliikenne	1,0	1,1	Maaliikenne	7,6	7,1
Liikkeenjohdon palvelut	0,8	1,0	Muut tukipalvelut	7,2	7,1
Muut henkilökohtaiset palvelut	0,8	0,7	Tukkukauppa (pl. autot ym.)	7,3	6,8
Tietojenkäsittelypalvelu	0,7	0,7	Rakentaminen	3,1	4,9
Rakentaminen	0,5	0,6	Liikkeenjohdon palvelut	3,7	3,8
Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	0,6	0,6	Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	3,3	3,7
Kiinteistöalan toiminta	0,5	0,6	Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	3,7	3,5
Mainostoiminta ja markkinatutkimus	0,5	0,5	Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	3,1	2,8
Kustannustoiminta	0,5	0,5	Tietojenkäsittelypalvelu	2,7	2,7
Muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	0,5	0,5	Mainostoiminta ja markkinatutkimus	2,4	2,5
Järjestöjen toiminta	0,4	0,5	Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	2,8	2,4
Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	0,4	0,5	Muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	2,3	2,2
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	0,4	0,4	Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	2,2	2,1
Muut yht.	6,0	6,6	Muut yht.	26,7	26,9
Yhteensä	94,4	98,8	Yhteensä	337,6¹	336,7¹

¹Ristikkäiset poistettu * Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatavaroita)

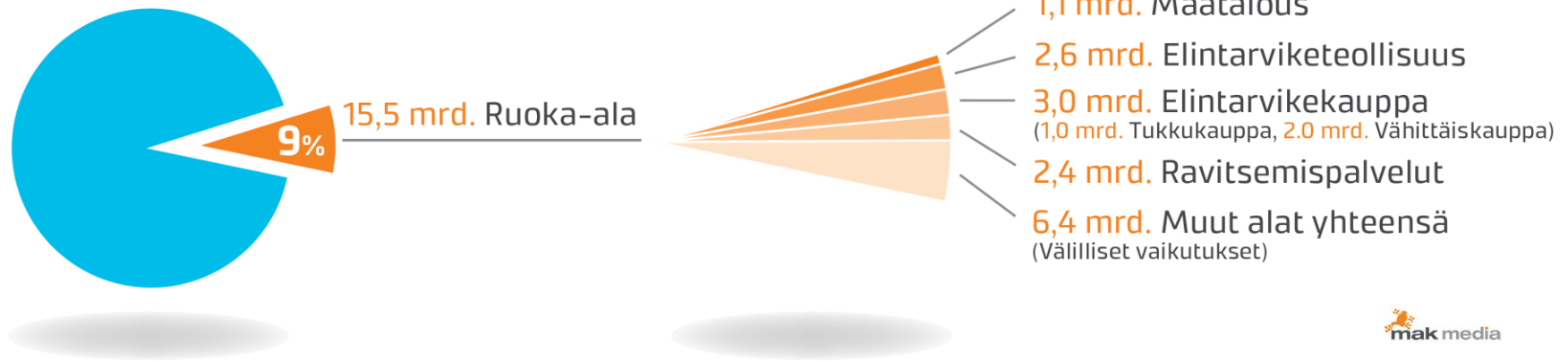
Muut tukipalvelut: Tähän kuuluu turvallisuus-, vartiointi-, perintä- ja luottotieto-, puhelinpalvelukeskusten palvelut jne.
Työllistämistoiminta: Tähän kuuluu työnvälitystoiminta, työvoiman vuokraus sekä muu henkilöstön hankinta jne.

Ravitsemispalvelut työllistää välillisesti eniten maataloudessa, työllistämistoiminnassa ja elintarviketeollisuudessa. Ruoka-ala työllistää välillisesti eniten työllistämistoiminnassa, maaliikenteessä, muissa tukipalveluissa ja tukkukaupassa.

Ruoka-ala tuottaa arvonlisäystä runsas 15 miljardia euroa, 9 prosenttia koko maan arvonlisäyksestä

Arvonlisäys perushintaan

180 miljardia euroa Koko maa

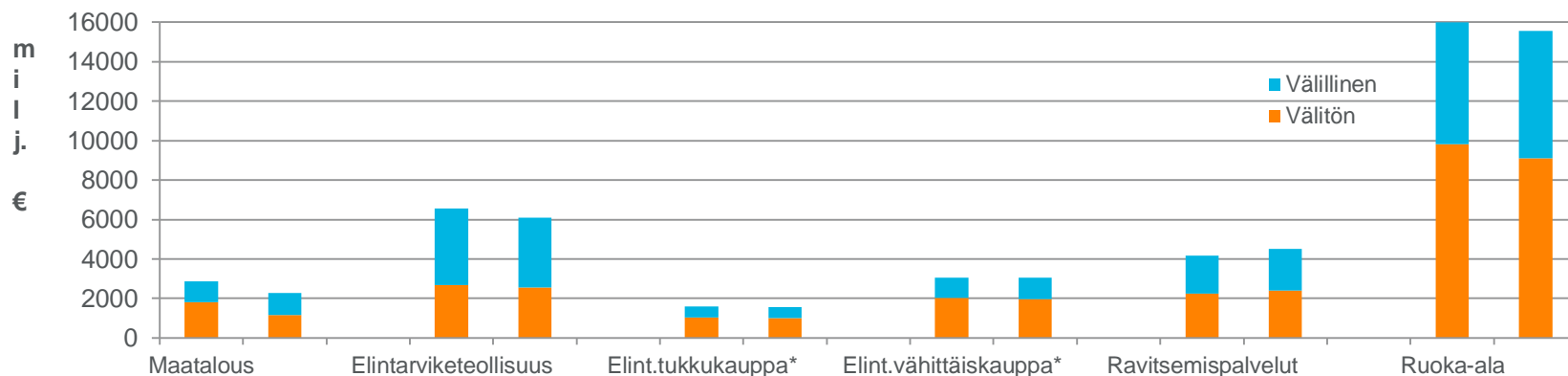
mak media

Eniten arvonlisäystä muodostuu elintarvikekaupassa tukku- ja vähittäiskauppa yhteen laskien, toiseksi eniten elintarviketeollisuudessa ja kolmanneksi eniten ravitsemispalveluissa. Muilla toimialoilla ruoka-alan tavara- ja palveluhankinnoista seuraa arvonlisäystä 6,4 mrd. euroa.

Ruoka-alan arvonlisäysvaikutus toimialoittain 2013 ja 2015, milj. €

	Maatalous		Elintarvike- teollisuus		Elintarvikkei- den tukku- kauppa*		Elintarvikkei- den vähittäis- kauppa*		Ravitsemis- palvelut		Ruoka-ala	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Välitön, milj. €	1 825	1 150	2 688	2 558	1 036	1 003	2 039	1 981	2 246	2 414	9 835	9 106
Välillinen, milj. €	1 038	1 112	3 867	3 547	553	546	1 029	1 060	1 927	2 085	6 155 ¹	6 444 ¹
Kokonais- vaikutus, milj. €	2 863	2 262	6 555	6 105	1 589	1 550	3 069	3 042	4 173	4 499	15 990¹	15 551¹

¹Ristikkäiset poistettu * Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppataavaroita)

Ruoka-ala tuottaa arvonlisäystä (perushintaan) runsas 15 miljardia euroa, josta 9,1 mrd. euroa ruoka-alan toimialoilla ja 6,4 mrd. euroa välillisesti muilla aloilla.

Ruoka-alan arvonlisäysvaikutus on alentunut vajaat 3 % vuodesta 2013 vuoteen 2015. Ruoka-alan välitön arvonlisäys aleni - 7 % ja arvonlisäys kasvoi tavaroiden ja palvelujen hankinnoissa muilta aloilta 5 %.

Maatalouden välitön arvonlisäys (perushintaan) aleni - 37 % ja välillinen arvonlisäys tavara- ja palveluhankinnoissa kasvoi 7 %.

Elintarvike-teollisuuden välitön arvonlisäys aleni - 5 % ja välillinen arvonlisäys hankinnoissa aleni - 8 %.

Ravitsemispalveluiden välitön arvonlisäys kasvoi 7 % ja välillinen arvonlisäys kasvoi 8 %.

Elintarvikekaupassa arvonlisäysvaikutuksen muutokset olivat muita toimialoja pienemmät.

Ruoka-alan arvonlisäysvaikutus: osuus koko maan arvonlisäyksestä 2013 ja 2015, %

	Maatalous		Elintarvike- teollisuus		Elintarvikkei- den tukku- kauppa*		Elintarvikkei- den vähittäis- kauppa*		Ravitsemis- palvelut		Ruoka-ala	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Välitön, %	1,0	0,6	1,5	1,4	0,6	0,6	1,2	1,1	1,3	1,3	5,6	5,0
Välillinen, %	0,6	0,6	2,2	2,0	0,3	0,3	0,6	0,6	1,1	1,2	3,5 ¹	3,6 ¹
Kokonais- vaikutus, %	1,6	1,3	3,7	3,4	0,9	0,9	1,8	1,7	2,4	2,5	9,1¹	8,6¹

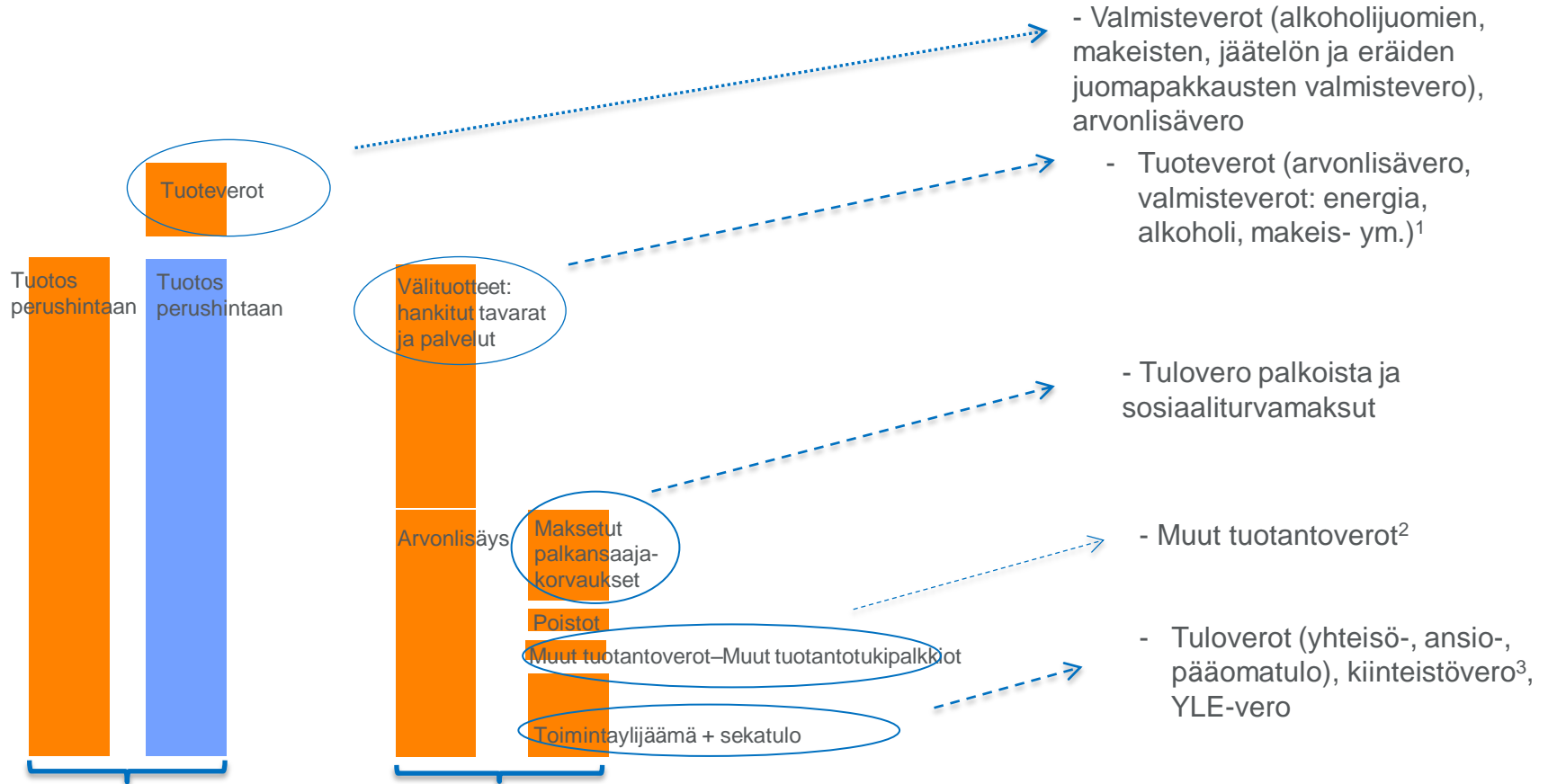
¹Ristikkäiset poistettu

* Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatarvikkeita)

Ruoka-alan arvonlisäys (perushintaan) on lähes 9 prosenttia koko maan arvonlisäyksestä kun sekä ruoka-alan toimialojen välitön arvonlisäys että välillisesti tavara- ja palveluhankinnoissa muilla aloilla aiheutuva arvonlisäys huomioidaan.

Ruoka-alan arvonlisäysvaikutus on alentunut 0,5 prosenttiyksikköä vuodesta 2013 vuoteen 2015.

Ruoka-alan verot

¹ Välituotekäytön tuoteveroista arvonlisäveroa ei huomioida vähennyskäytännön takia ja valmisteveroista energiaveroa ei huomioitu aineistorajoitteiden takia.

² Muita tuotantoveroja ei huomioitu niiden vähäisemmän merkityksen takia

³ Kiinteistöveroa ei voitu huomioida aineistorajoitteiden takia

Ruoka-alan tuoteverot 2013-2015, milj. €

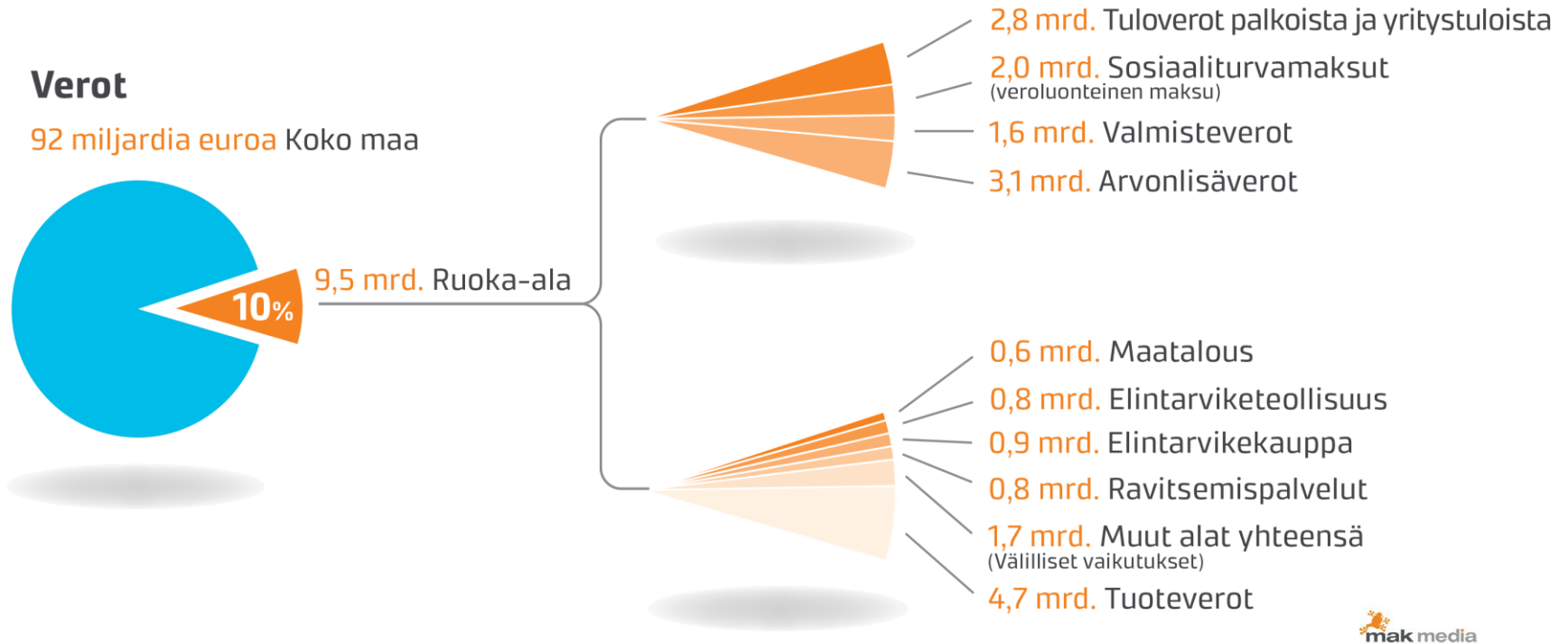
	2013	2014	2015
Valmistevero¹			
• Alkoholijuomaverot	1 574	1 652	1 621
• Makeiset, jäätelö, virvoitusjuomat	1 355	1 381	1 356
• Eräiden juomapakkausten	204	257	250
	15	14	15
Arvonlisävero²	3 074	3 107	3 096
• Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat			
• Alkoholijuomat	1 659	1 687	1 667
• Ravitsemispalvelut	661	661	642
	754	759	786
Tuoteverot yhteensä	4 648	4 759	4 717

¹ Vain tuotannon valmistevero mukana. Välituotekäytön eli tavarahankintoihin sisältyvä valmistevero (esim. energiaverot) ei mukana laskelmissa.

² Laskettu Tilastokeskuksen Kansantalouden tilinpidon kotitalouksien kulutusmenoista 14 % ja 24 % verokannoilla.

Ruoka-alan verot 9,5 miljardia euroa, 10 prosenttia kaikista veroista ja veroluonteisista maksuista

Palkkasidonnaiset verokertymät suurimmat elintarvikekaupassa ja elintarviketeollisuudessa.
Yritysverokertymät sosiaalikulunnuksineen suurimmat maataloudessa.

Ruoka-alan palkkaverot ja yritystuloverot sekä sosiaaliturvamaksut toimialoittain 2013–2015, milj. €

	Maatalous			Elintarvike-teollisuus			Elintarvikkeiden tukkukauppa*			Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*			Ravitsemis-palvelut			Ruoka-ala		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Välitön:																		
Palkansaajaverot ^a	84	91	96	394	406	413	158	161	160	259	273	272	315	341	362	1210	1271	1304
Työnantajan sosiaaliturvamaksut ^b	107	128	129	299	287	289	105	101	103	250	246	249	285	293	302	1046	1055	1072
Yritystulovero ^c	181	179	146	105	80	66	57	52	52	80	79	87	44	40	41	467	430	392
Yrittäjän sosiaaliturvamaksut ^d	194	194	191	8	7	7	5	5	5	29	30	30	51	56	59	287	292	292
Yhteensä	566	592	562	806	780	775	325	319	320	617	628	638	696	730	765	3010	3049	3060
Välillinen:																		
Palkansaajaverot ^a	148	175	178	389	377	404	79	79	79	133	135	137	241	260	268	857 ¹	911 ¹	927 ¹
Työnantajan sosiaaliturvamaksut ^b	108	122	124	295	305	313	59	57	57	99	98	98	183	193	197	631 ¹	655 ¹	660 ¹
Yritystulovero ^c	37	35	35	149	138	133	13	12	12	26	24	24	60	54	54	169 ¹	153 ¹	160 ¹
Yhteensä	293	332	337	833	820	850	151	148	148	258	257	259	484	507	519	1657¹	1719¹	1747¹
Yhteensä	859	924	899	1639	1600	1625	476	467	468	875	885	897	1180	1237	1283	4667¹	4768¹	4807¹

¹Ristikkäiset poistettu * Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppatavaroita)

^a Sisältää kaikki palkkasidonnaiset palkasta perittävät verot ja veroluonteiset maksut : toimialoitteiset keskipalkat (TK), keskipalkan mukaiset veroprosentit (Veronmaksajat)

^b Tuotanto- ja tulonmuodostustilit (TK)

^c Tilikauden tuloksesta aiheutuneet tuloslaskelman mukaiset verot (YRT). Maatalous: yhteisövero (VERO) + henkilöverotus: ansiotulo ja pääomatulo, arvioitu (TK)

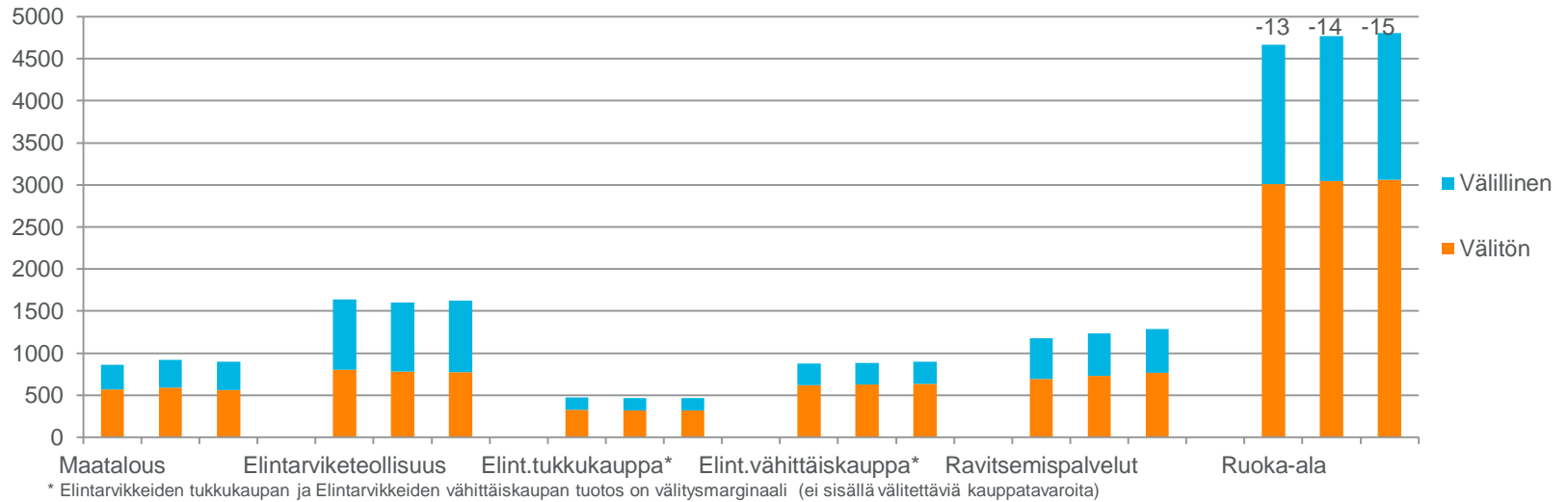
^d Maatalous: MYEL- ja MaTa-työaika -vakuutusmaksut (MELA). Muut toimialat: yrittäjien lkm * keskityötulo 22 000 * 0,24

Ruoka-alan verot ja veroluonteiset maksut 2013–2015, % kaikista veroista

	2013	2014	2015
Tuoteverot	5,3	5,3	5,1
Tuloverot ja sosiaaliturvamaksut	5,3	5,3	5,2
Yhteensä	10,6	10,6	10,3

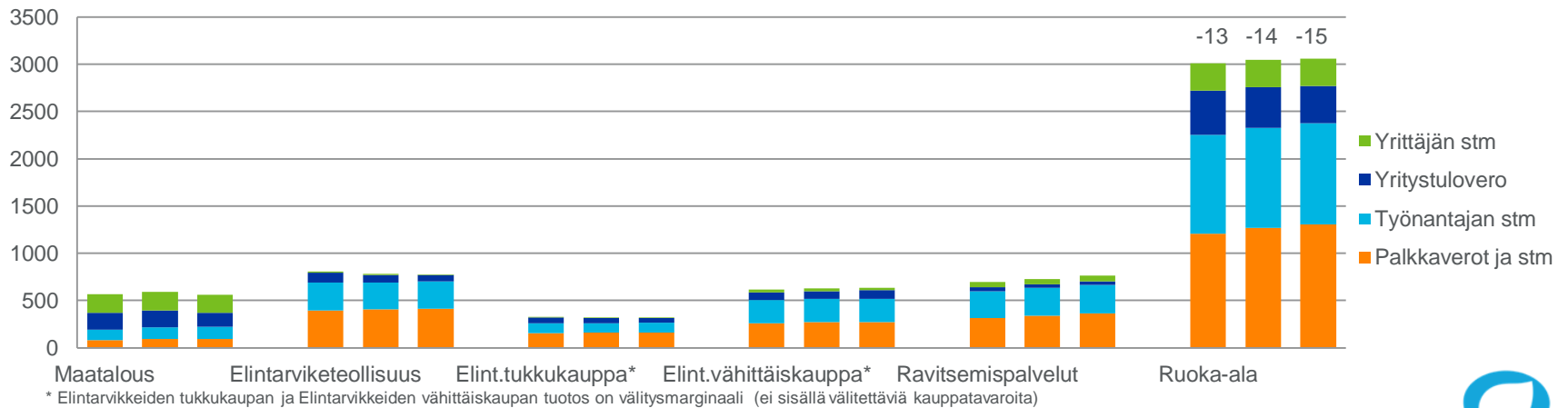
Ruoka-alan verot ja veroluonteiset maksut ovat noin 10 prosenttia kaikista veroista ja veroluonteisista maksuista.

Ruoka-alan toimialojen (=välitön) ja tavara- ja palveluhankintojen muiden alojen (=välillinen) tuloverot ja sosiaaliturvamaksut toimialoittain 2013–2015, milj. €

Tavara- ja palveluhankintojen (=välillinen) tulovero- ja sosiaaliturvamaksuvaikutus on suurin paljon välituotteita käyttävässä elintarviketeollisuudessa (50 %) ja ravitsemispalveluissa (40 %).

Ruoka-alan toimialojen (=välitön) tuloverot ja sosiaaliturvamaksut toimialoittain 2013–2015, milj. €

Yritystuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen osuus on suurin maataloudessa, jossa yrityksiä on paljon. Muilla aloilla palkkaverojen ja työnantajan sosiaaliturvamaksujen osuus suurempi sillä palkkatyövoimaa enemmän.

Ruoka-alan välittömät investoinnit 2,3 miljardia euroa vuodessa, runsas 5 prosenttia kansantalouden investoinneista.

Investoinnit

43 miljardia euroa Koko maa

mak media

Maatalous on suurin investoija, myös tuotannon arvoon suhteutettuna. Elintarvikekaupan ja elintarviketeollisuuden investoinnit myös ovat ravitsemispalveluita suuremmat.

Ruoka-alan investoinnit toimialoittain 2013–2015, milj. € ja %:a kansantalouden investoinneista

	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	Milj. €	Milj. €	Milj. €	%	%	%
Maatalous	1 148	1 291	1 072	2,7	3,1	2,5
Elintarviketeollisuus	470	539	503	1,1	1,3	1,2
Elintarvikkeiden tukkukauppa*	134	275	152	0,3	0,7	0,4
Elintarvikkeiden vähittäiskauppa*	406	348	427	0,9	0,8	1,0
Ravitsemispalvelut	94	119	104	0,2	0,3	0,2
Yhteensä	2 252	2 572	2 258	5,2	6,1	5,3

* Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppavaroita)

Ruoka-alan toimialojen investoinnit runsaat 5 % koko kansantalouden investoinneista. Vain välittömät eli ruoka-alan toimialojen omat investoinnit, ei ruoka-alalle tavaroita ja palveluja toimittavien alojen investointiosuutta.

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Yritysten rakenne- ja tilinpäätösaineisto

Yhteenvetoa (koko maa)

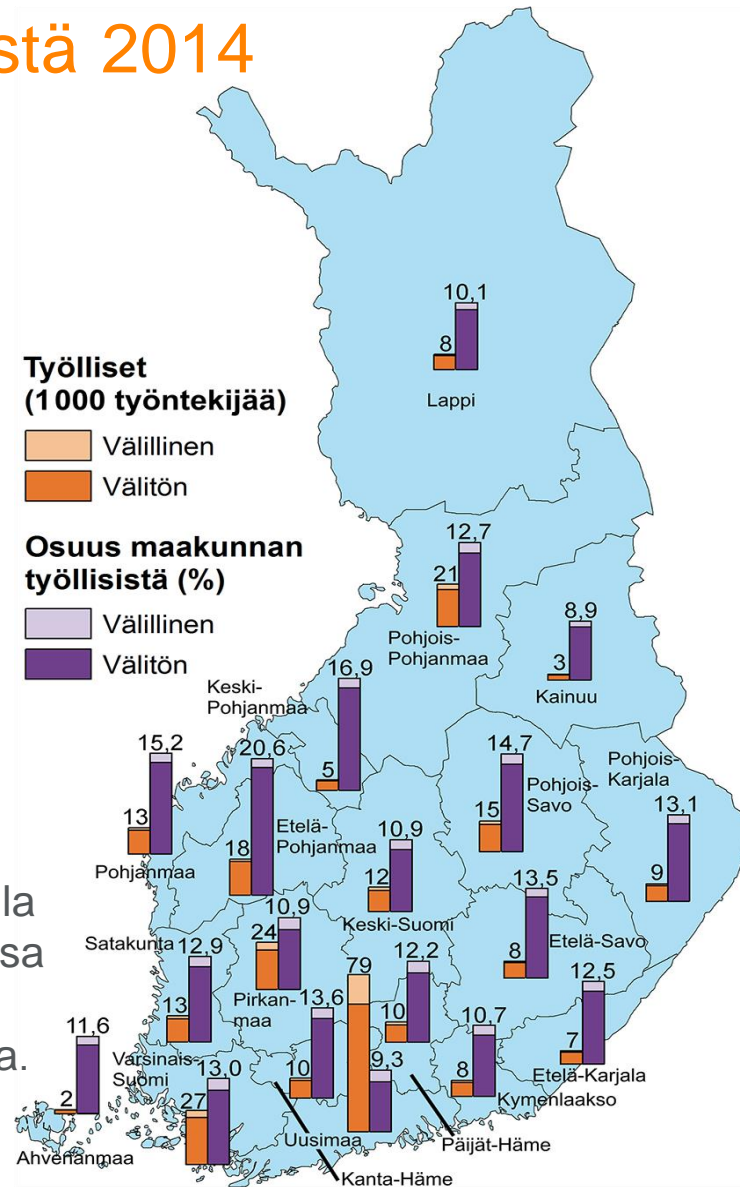
- 13 prosenttia työllisistä, 9 prosenttia arvonlisäyksestä, 10 prosenttia veroista ja 5 prosenttia investoinneista (vain välittömät) tarkoittaa, että ruoka-ala on kansantaloudellisestikin tärkeä.
- Maatalouden alenevaa työllisyyttä korvaa työllisyyden kasvu ruoka-alan palvelualoilla etenkin ravitsemispalveluissa ja ruoka-alaa palvelevilla aloilla.
- Ruoka-ala työllistää sillä syömme ja juomme joka päivä, vieläpä monta kertaa päivässä ja eri yhteyksissä. Ruokaa myös viedään ulkomaille.

Ruoka-alan työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

Alueellisesti eniten ruoka-ala työllistää Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa.

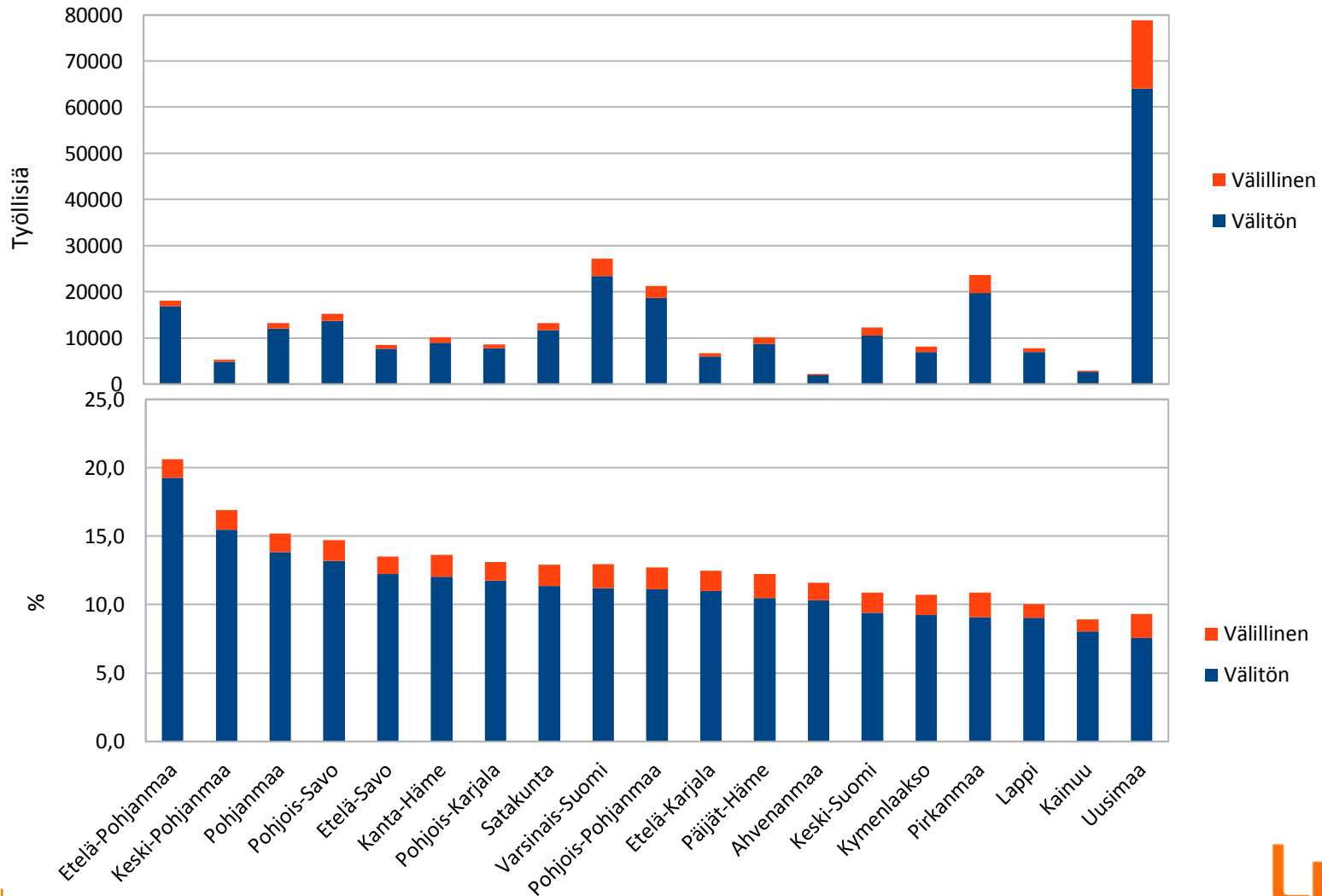
Uudellamaalla työllistävät elintarvikekauppa ja ravitsemispalvelut sekä myös elintarviketeollisuus paljon, vaikka sen suhteellinen osuus suuressa ja rikkaassa aluetaloudessa on pieni. Varsinais-Suomessa on paljon maataloutta ja elintarviketeollisuutta.

Suhteellisesti ruoka-ala työllistää eniten Pohjanmaan, Hämeen ja Savon maakunnissa. Suurin merkitys ruoka-alalla on Etelä-Pohjanmaan maakunnassa, jossa ruoka-alan välitön ja välillinen vaikutus maakunnan työllisyyteen on 21 prosenttia.

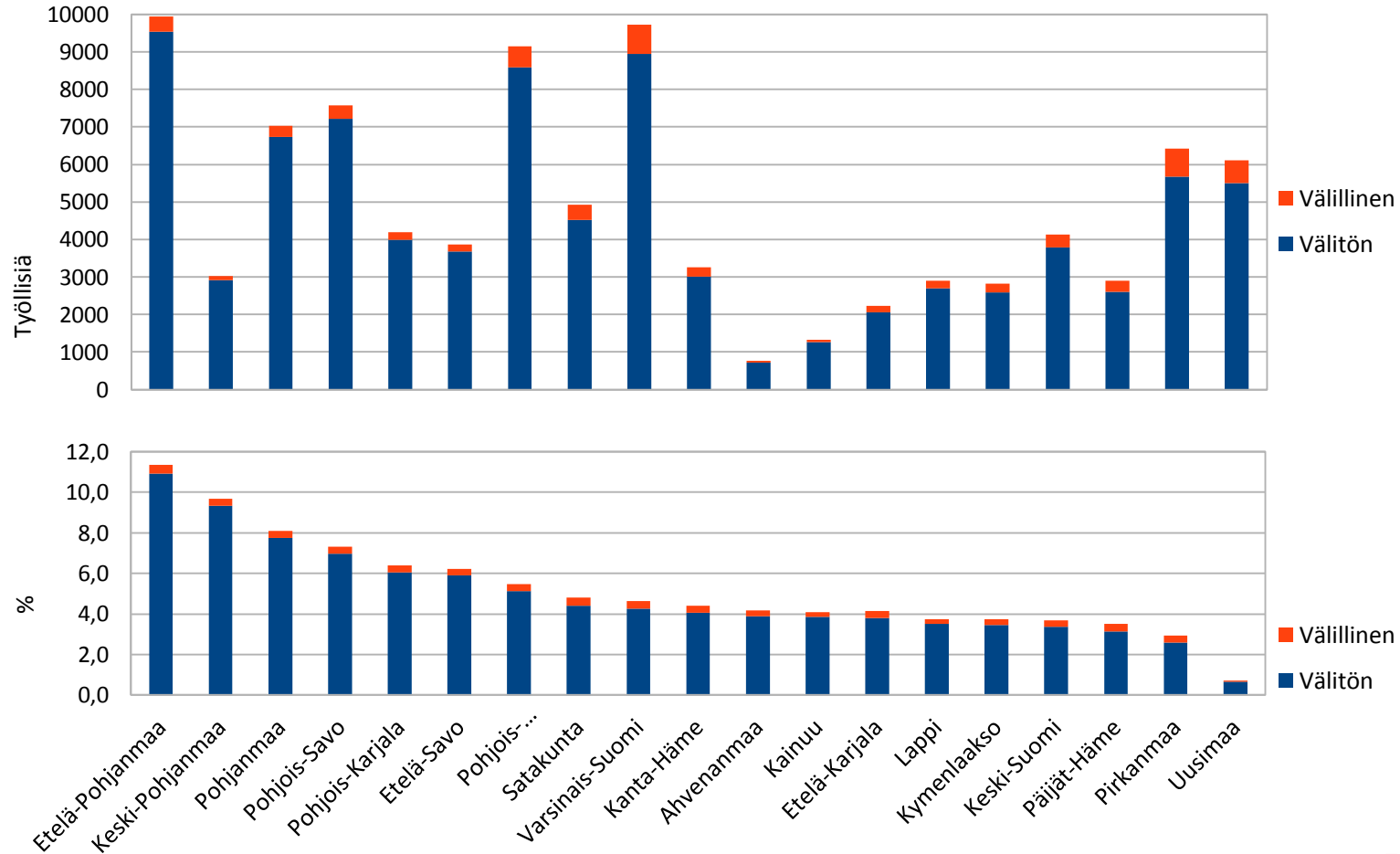
Ruoka-alan työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

Ruoka-alan työllisyysvaikutukset maakunnittain 2014

	Työlliset Välitön	Työlliset Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan työllisyys
Etelä-Pohjanmaa	16856	1184	19,3	1,4	87495
Keski-Pohjanmaa	4842	446	15,5	1,4	31303
Pohjanmaa	12021	1204	13,8	1,4	86954
Pohjois-Savo	13642	1598	13,2	1,5	103478
Etelä-Savo	7625	793	12,2	1,3	62316
Kanta-Häme	8913	1189	12,0	1,6	74176
Pohjois-Karjala	7716	895	11,7	1,4	65740
Satakunta	11612	1589	11,3	1,6	102320
Varsinais-Suomi	23428	3711	11,2	1,8	209321
Pohjois-Pohjanmaa	18641	2656	11,1	1,6	167597
Etelä-Karjala	5923	794	11,0	1,5	53854
Päijät-Häme	8676	1425	10,5	1,7	82664
Ahvenanmaa	1890	238	10,3	1,3	18335
Keski-Suomi	10528	1668	9,4	1,5	112188
Kymenlaakso	6963	1101	9,2	1,5	75275
Pirkanmaa	19752	3930	9,1	1,8	218020
Lappi	6970	793	9,0	1,0	77214
Kainuu	2633	285	8,0	0,9	32730
Uusimaa	63969	14912	7,6	1,8	845254
Yhteensä	252601	40411	10,1	1,6	2506235

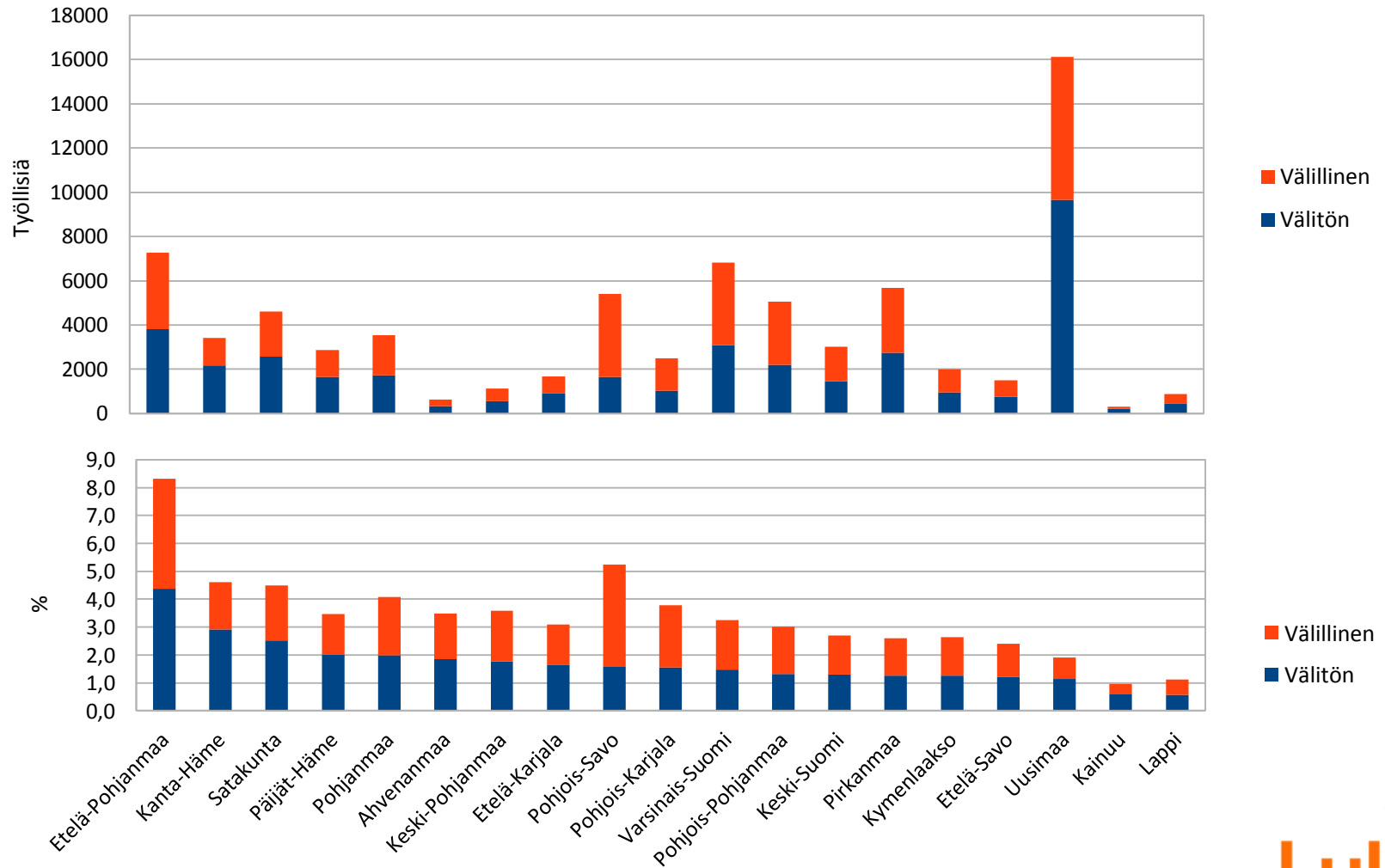
Maatalouden työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

Maatalouden työllisyysvaikutukset maakunnittain 2014

	Työlliset Välitön	Työlliset Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan työllisyys
Etelä-Pohjanmaa	9542	399	10,9	0,5	87495
Keski-Pohjanmaa	2921	110	9,3	0,3	31303
Pohjanmaa	6727	298	7,7	0,3	86954
Pohjois-Savo	7222	360	7,0	0,3	103478
Pohjois-Karjala	3984	216	6,1	0,3	65740
Etelä-Savo	3682	185	5,9	0,3	62316
Pohjois-Pohjanmaa	8585	563	5,1	0,3	167597
Satakunta	4515	410	4,4	0,4	102320
Varsinais-Suomi	8940	790	4,3	0,4	209321
Kanta-Häme	3006	260	4,1	0,4	74176
Ahvenanmaa	711	55	3,9	0,3	18335
Kainuu	1263	72	3,9	0,2	32730
Etelä-Karjala	2052	179	3,8	0,3	53854
Lappi	2703	193	3,5	0,3	77214
Kymenlaakso	2593	234	3,4	0,3	75275
Keski-Suomi	3781	353	3,4	0,3	112188
Päijät-Häme	2600	300	3,1	0,4	82664
Pirkanmaa	5671	757	2,6	0,3	218020
Uusimaa	5501	610	0,7	0,1	845254
Yhteensä	80499	5733	3,2	0,2	2506235

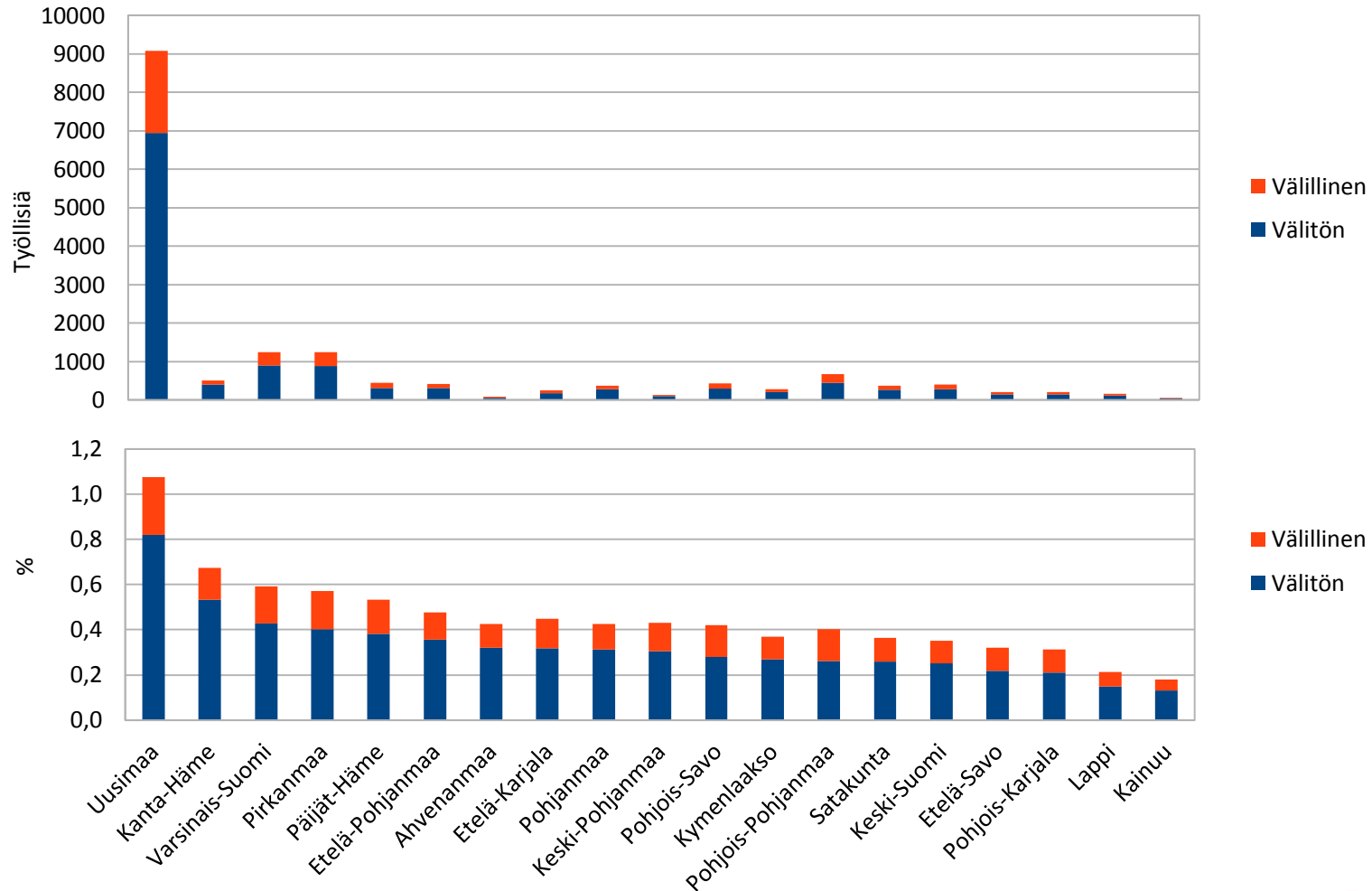
Elintarviketeollisuuden työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

Elintarviketeollisuuden työllisyysvaikutukset maakunnittain 2014

	Työlliset Välitön	Työlliset Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan työllisyys
Etelä-Pohjanmaa	3819	3452	4,4	3,9	87495
Kanta-Häme	2163	1251	2,9	1,7	74176
Satakunta	2573	2027	2,5	2,0	102320
Päijät-Häme	1660	1202	2,0	1,5	82664
Pohjanmaa	1722	1818	2,0	2,1	86954
Ahvenanmaa	340	299	1,9	1,6	18335
Keski-Pohjanmaa	556	565	1,8	1,8	31303
Etelä-Karjala	894	768	1,7	1,4	53855
Pohjois-Savo	1654	3762	1,6	3,6	103478
Pohjois-Karjala	1023	1465	1,6	2,2	65740
Varsinais-Suomi	3099	3718	1,5	1,8	209321
Pohjois-Pohjanmaa	2197	2860	1,3	1,7	167597
Keski-Suomi	1460	1557	1,3	1,4	112188
Pirkanmaa	2747	2929	1,3	1,3	218020
Kymenlaakso	945	1044	1,3	1,4	75275
Etelä-Savo	755	745	1,2	1,2	62316
Uusimaa	9649	6466	1,1	0,8	845254
Kainuu	200	113	0,6	0,3	32730
Lappi	446	425	0,6	0,6	77214
Yhteensä	28251	30000	1,1	1,2	2506235

Elintarviketukkukaupan työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

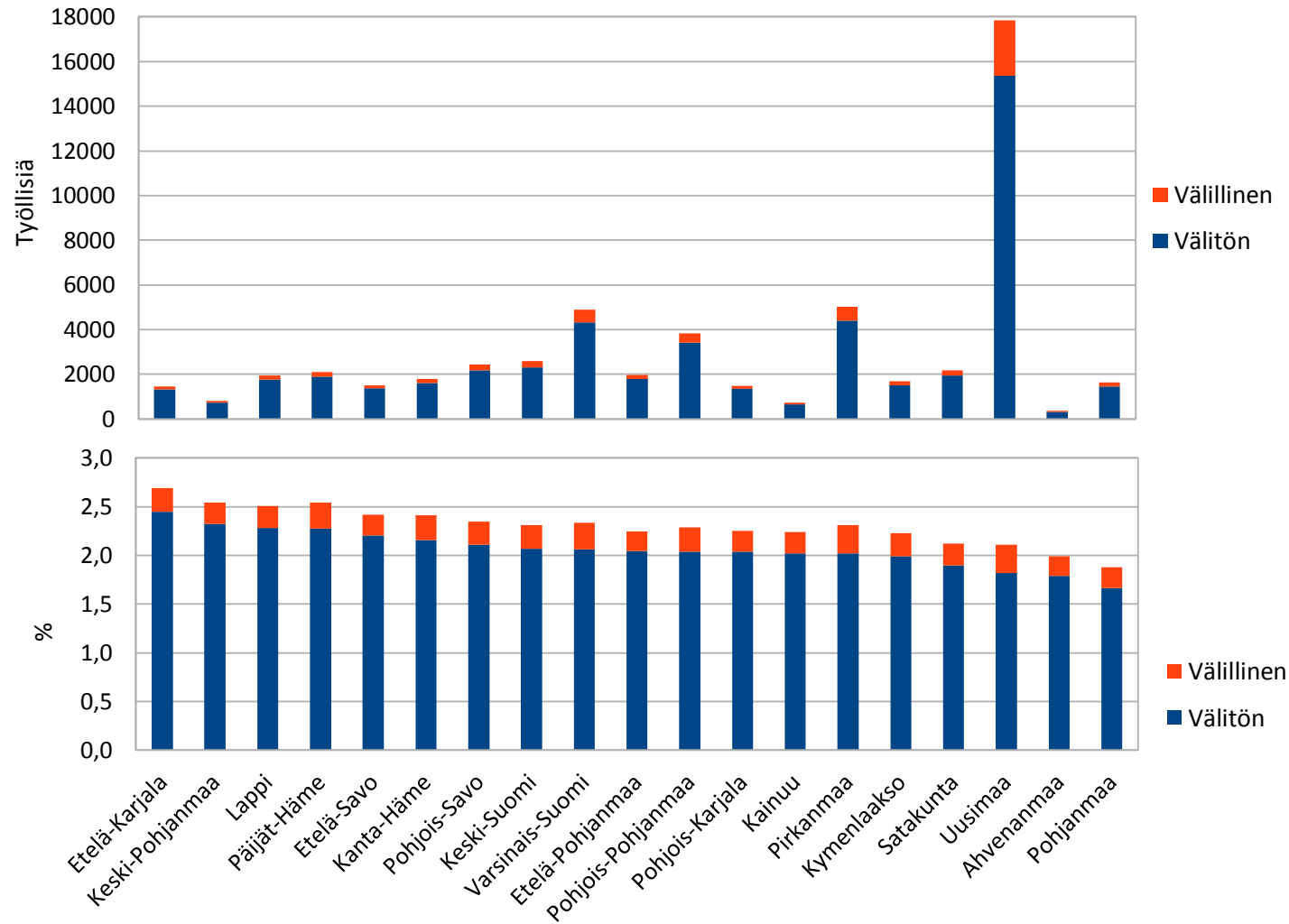

Elintarviketukkukaupan työllisyysvaikutukset maakunnittain 2014

	Työlliset Välitön	Työlliset Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan työllisyys
Uusimaa	6938	2147	0,8	0,3	845254
Kanta-Häme	395	105	0,5	0,1	74176
Varsinais-Suomi	894	344	0,4	0,2	209321
Pirkanmaa	880	365	0,4	0,2	218020
Päijät-Häme	316	124	0,4	0,2	82664
Etelä-Pohjanmaa	312	106	0,4	0,1	87495
Ahvenanmaa	59	19	0,3	0,1	18335
Etelä-Karjala	172	70	0,3	0,1	53855
Pohjanmaa	273	97	0,3	0,1	86954
Keski-Pohjanmaa	95	39	0,3	0,1	31303
Pohjois-Savo	291	144	0,3	0,1	103478
Kymenlaakso	203	75	0,3	0,1	75275
Pohjois-Pohjanmaa	438	236	0,3	0,1	167597
Satakunta	265	108	0,3	0,1	102320
Keski-Suomi	281	114	0,3	0,1	112188
Etelä-Savo	136	64	0,2	0,1	62316
Pohjois-Karjala	139	66	0,2	0,1	65740
Lappi	116	48	0,2	0,1	77214
Kainuu	43	16	0,1	0,0	32730
Yhteensä	12243	4288	0,5	0,2	2506235

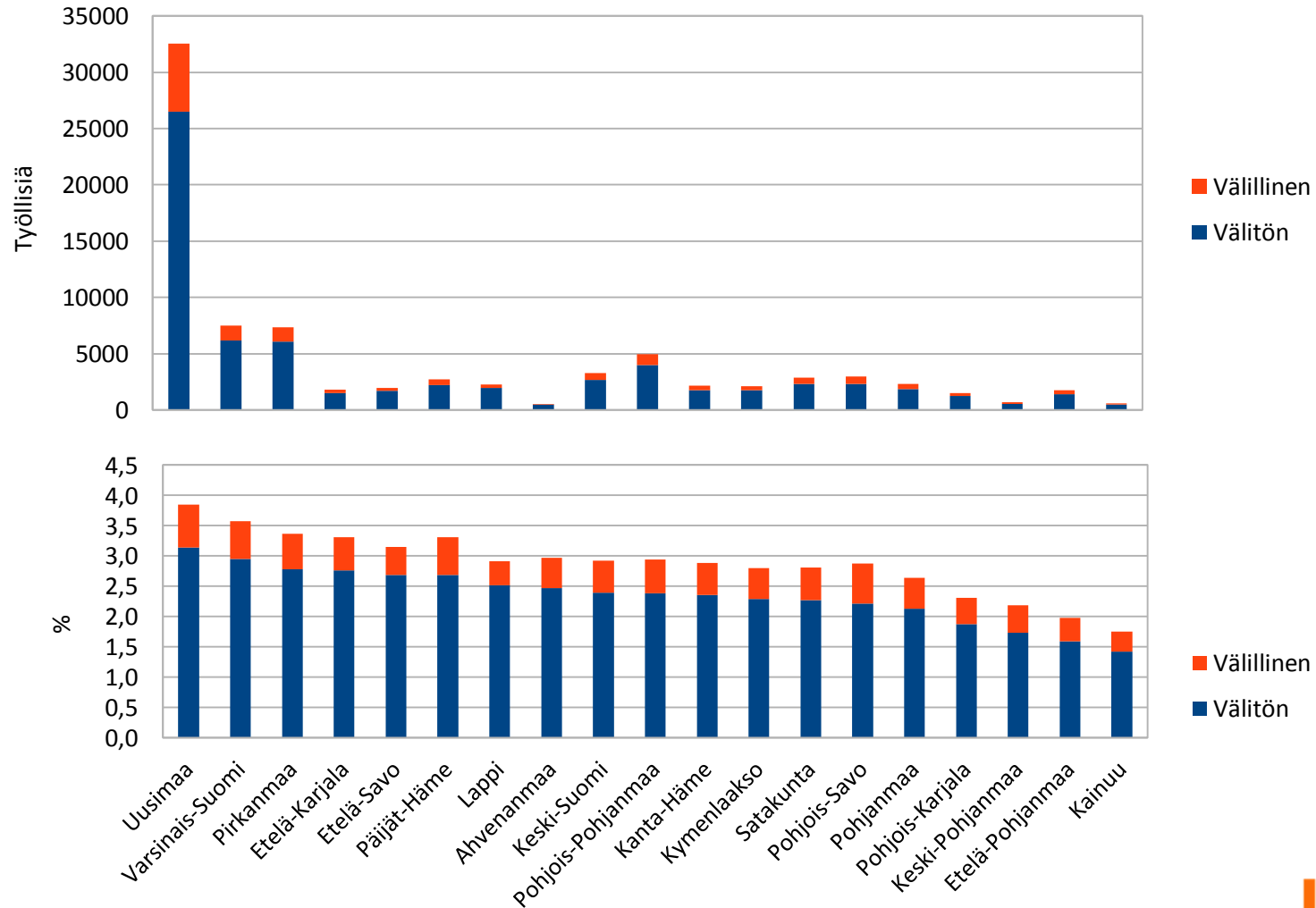
Elintarvikevähittäiskaupan työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

Elintarvikevähittäiskaupan työllisyysvaikutukset maakunnittain 2014

	Työlliset Välitön	Työlliset Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan työllisyys
Etelä-Karjala	1318	131	2,4	0,2	53855
Keski-Pohjanmaa	727	68	2,3	0,2	31303
Lappi	1762	174	2,3	0,2	77214
Päijät-Häme	1882	218	2,3	0,3	82664
Etelä-Savo	1375	130	2,2	0,2	62316
Kanta-Häme	1602	189	2,2	0,3	74176
Pohjois-Savo	2185	244	2,1	0,2	103478
Keski-Suomi	2318	277	2,1	0,2	112188
Varsinais-Suomi	4320	568	2,1	0,3	209321
Etelä-Pohjanmaa	1788	176	2,0	0,2	87495
Pohjois-Pohjanmaa	3419	415	2,0	0,2	167597
Pohjois-Karjala	1341	141	2,0	0,2	65740
Kainuu	662	72	2,0	0,2	32730
Pirkanmaa	4403	629	2,0	0,3	218020
Kymenlaakso	1498	180	2,0	0,2	75275
Satakunta	1939	234	1,9	0,2	102320
Uusimaa	15366	2470	1,8	0,3	845254
Ahvenanmaa	328	37	1,8	0,2	18335
Pohjanmaa	1449	186	1,7	0,2	86954
Yhteensä	49680	6538	2,0	0,3	2506235

Ravitsemispalveluiden työllisyysvaikutukset maakunnittain ja % maakunnan työllisyydestä 2014

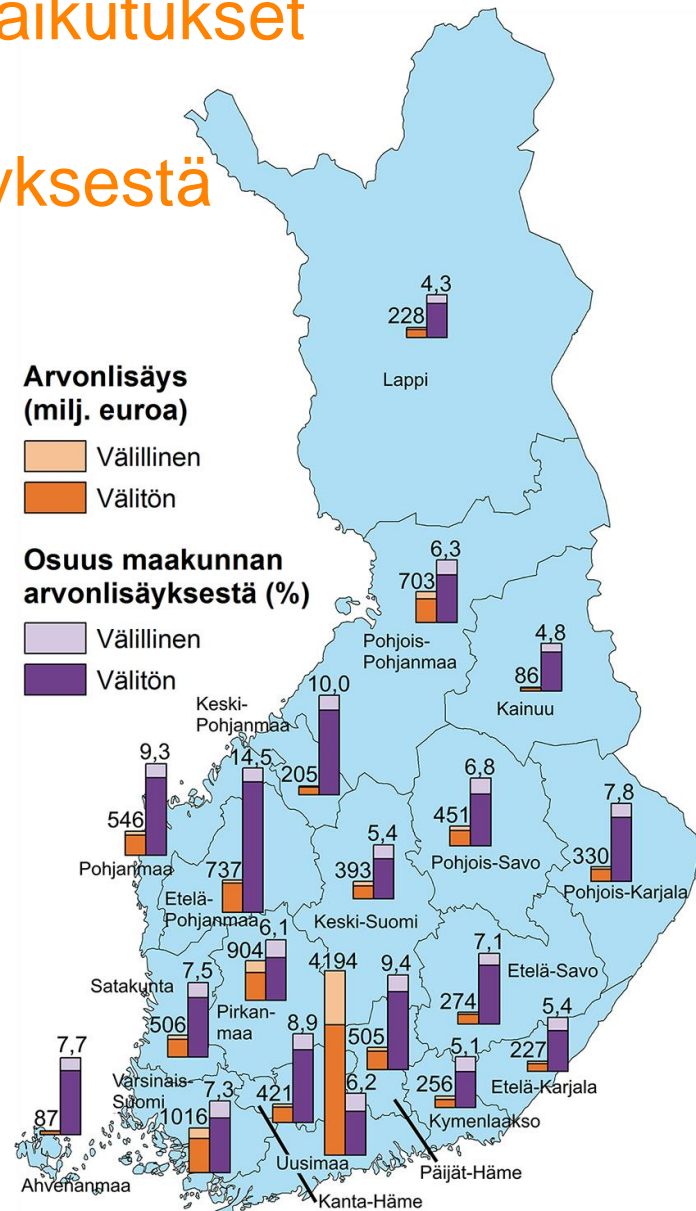
Ravitsemispalveluiden työllisyysvaikutukset maakunnittain 2014

	Työlliset Välitön	Työlliset Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan työllisyys
Uusimaa	26515	6032	3,1	0,7	845254
Varsinais-Suomi	6175	1302	3,0	0,6	209321
Pirkanmaa	6052	1288	2,8	0,6	218020
Etelä-Karjala	1488	294	2,8	0,5	53854
Etelä-Savo	1677	285	2,7	0,5	62316
Päijät-Häme	2219	514	2,7	0,6	82664
Lappi	1943	304	2,5	0,4	77214
Ahvenanmaa	452	91	2,5	0,5	18335
Keski-Suomi	2687	589	2,4	0,5	112188
Pohjois-Pohjanmaa	4002	930	2,4	0,6	167597
Kanta-Häme	1749	389	2,4	0,5	74176
Kymenlaakso	1724	382	2,3	0,5	75275
Satakunta	2319	553	2,3	0,5	102320
Pohjois-Savo	2291	681	2,2	0,7	103478
Pohjanmaa	1851	441	2,1	0,5	86954
Pohjois-Karjala	1229	289	1,9	0,4	65740
Keski-Pohjanmaa	543	141	1,7	0,4	31303
Etelä-Pohjanmaa	1395	336	1,6	0,4	87495
Kainuu	466	106	1,4	0,3	32730
Yhteensä	66778	14950	2,7	0,6	2506235

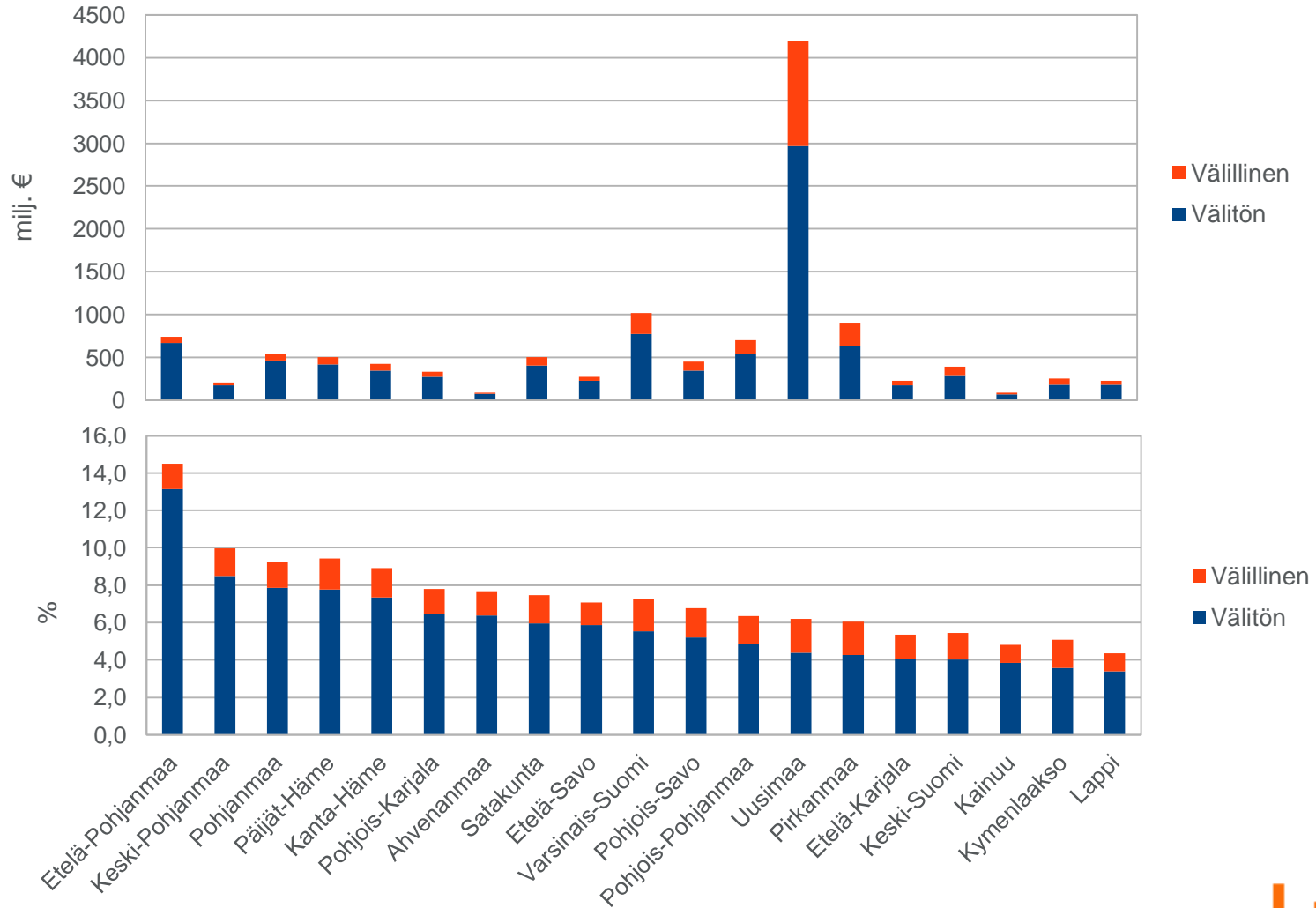
Ruoka-alan arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä

Suhteellisesti ruoka-ala luo eniten arvonlisäystä Pohjanmaan, Hämeen ja Savon maakunnissa.

Suurin merkitys ruoka-alalla on Etelä-Pohjanmaan maakunnassa, jossa ruoka-alan välitön ja välillinen vaikutus maakunnan arvonlisäykseen on lähes 15 prosenttia.

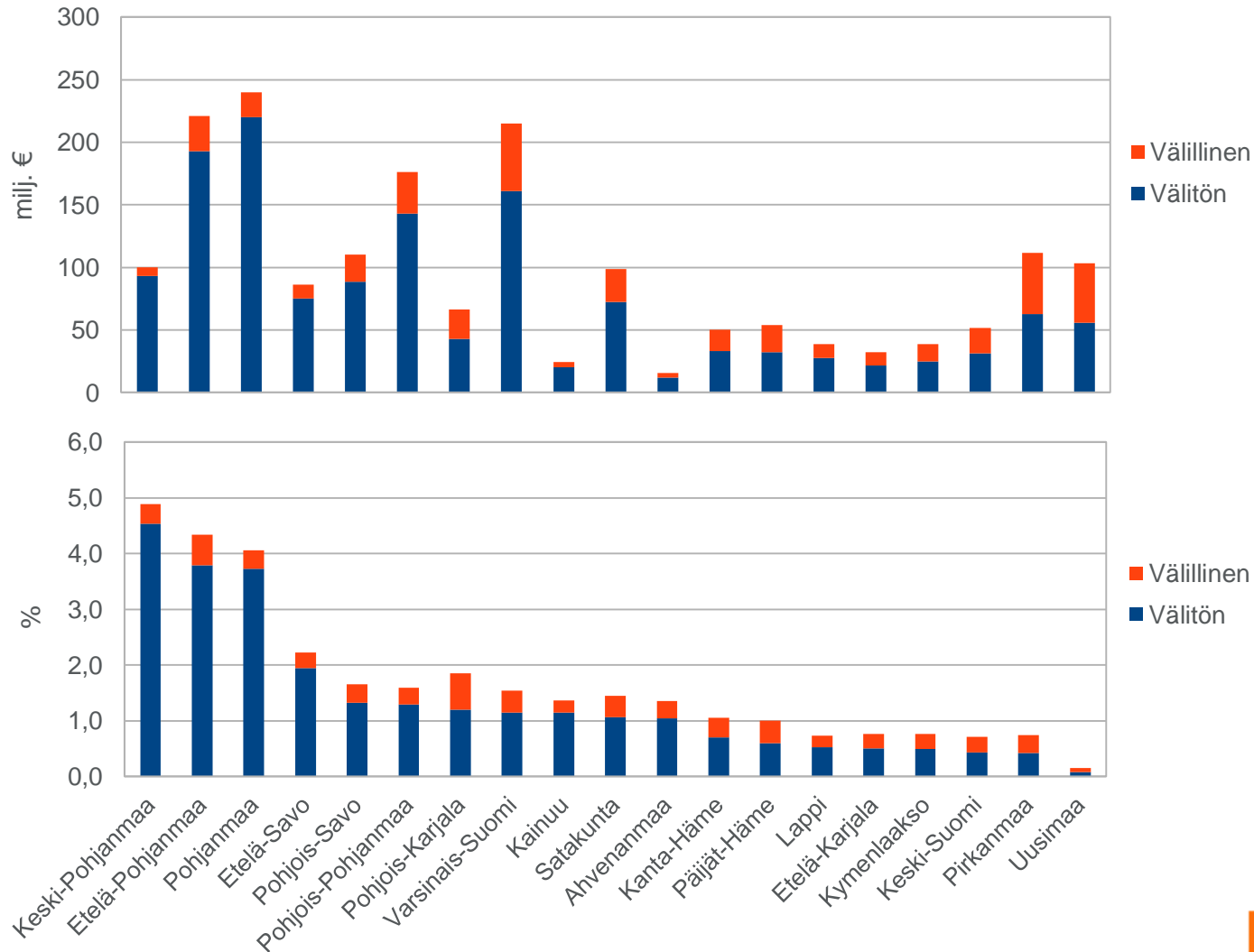
Ruoka-alan arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä 2014

Ruoka-alan arvonlisäysvaikutukset maakunnittain 2014

	Milj.€ Välitön	Milj.€ Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan arvonlisäys
Etelä-Pohjanmaa	668	69	13,1	1,4	5088
Keski-Pohjanmaa	174	31	8,5	1,5	2050
Pohjanmaa	463	83	7,8	1,4	5904
Päijät-Häme	416	89	7,8	1,7	5362
Kanta-Häme	347	75	7,3	1,6	4727
Pohjois-Karjala	273	57	6,4	1,4	4235
Ahvenanmaa	73	15	6,4	1,3	1137
Satakunta	405	101	6,0	1,5	6789
Etelä-Savo	227	47	5,9	1,2	3873
Varsinais-Suomi	773	243	5,5	1,7	13958
Pohjois-Savo	346	105	5,2	1,6	6648
Pohjois-Pohjanmaa	536	167	4,8	1,5	11069
Uusimaa	2966	1228	4,4	1,8	67555
Pirkanmaa	636	268	4,3	1,8	14932
Etelä-Karjala	172	54	4,1	1,3	4234
Keski-Suomi	290	102	4,0	1,4	7210
Kainuu	69	17	3,9	0,9	1784
Kymenlaakso	180	76	3,6	1,5	5033
Lappi	178	50	3,4	0,9	5235
Yhteensä	9193	2877	5,2	1,6	176822

Maatalouden arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä

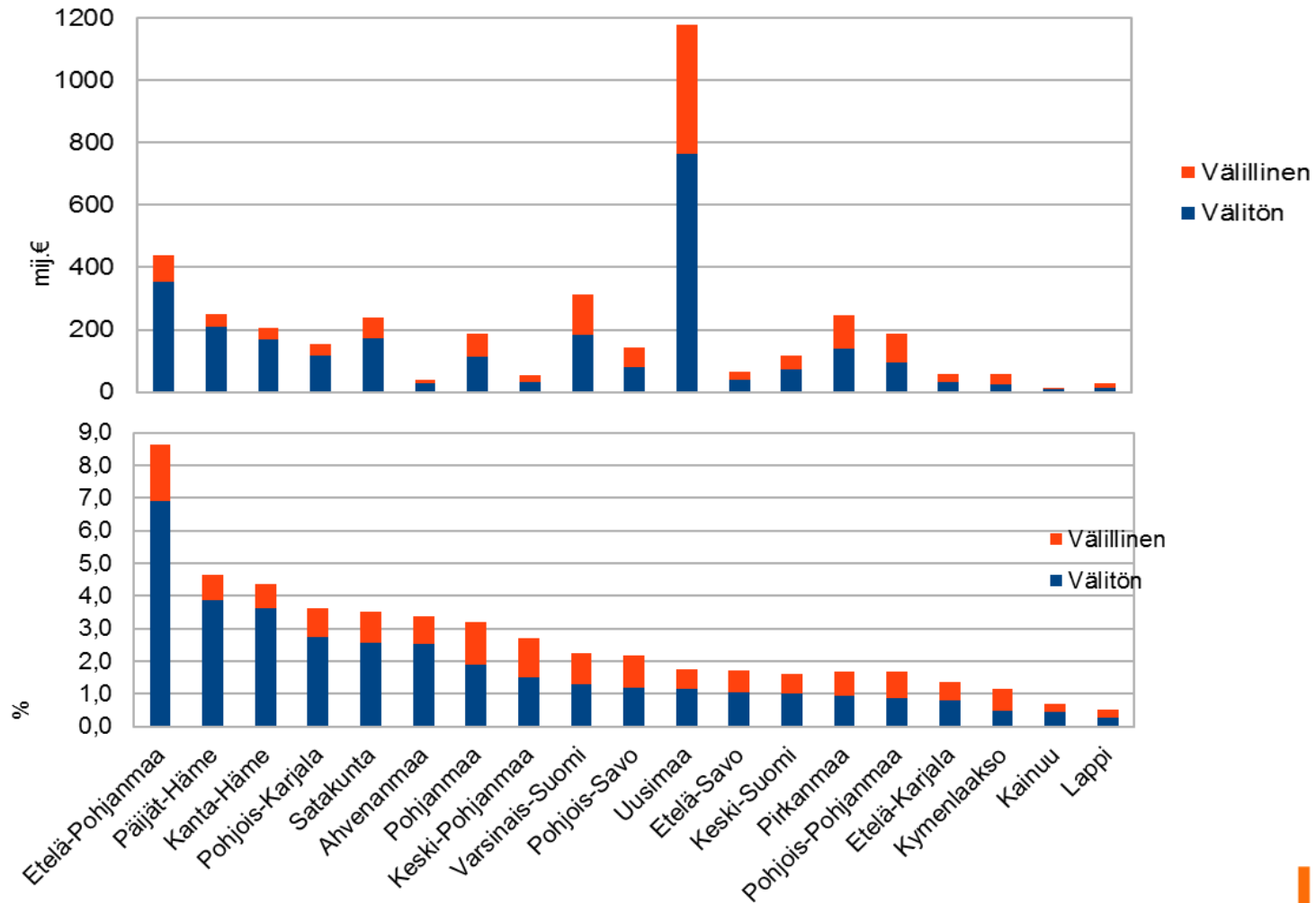

Maatalouden arvonlisäysvaikutukset maakunnittain 2014

	Milj.€ Välitön	Milj.€ Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan arvonlisäys
Keski-Pohjanmaa	93	7	4,5	0,4	2050
Etelä-Pohjanmaa	193	28	3,8	0,5	5088
Pohjanmaa	220	20	3,7	0,3	5904
Etelä-Savo	75	11	1,9	0,3	3873
Pohjois-Savo	88	22	1,3	0,3	6648
Pohjois-Pohjanmaa	143	33	1,3	0,3	11069
Pohjois-Karjala	43	23	1,2	0,7	4235
Varsinais-Suomi	161	54	1,2	0,4	13958
Kainuu	20	4	1,1	0,2	1784
Satakunta	72	26	1,1	0,4	6789
Ahvenanmaa	12	3	1,0	0,3	1137
Kanta-Häme	33	17	0,7	0,4	4727
Päijät-Häme	32	22	0,6	0,4	5362
Lappi	27	11	0,5	0,2	5235
Etelä-Karjala	22	11	0,5	0,3	4234
Kymenlaakso	25	14	0,5	0,3	5033
Keski-Suomi	31	20	0,4	0,3	7210
Pirkanmaa	63	49	0,4	0,3	14932
Uusimaa	56	47	0,1	0,1	67555
Yhteensä	1410	422	0,8	0,2	176822

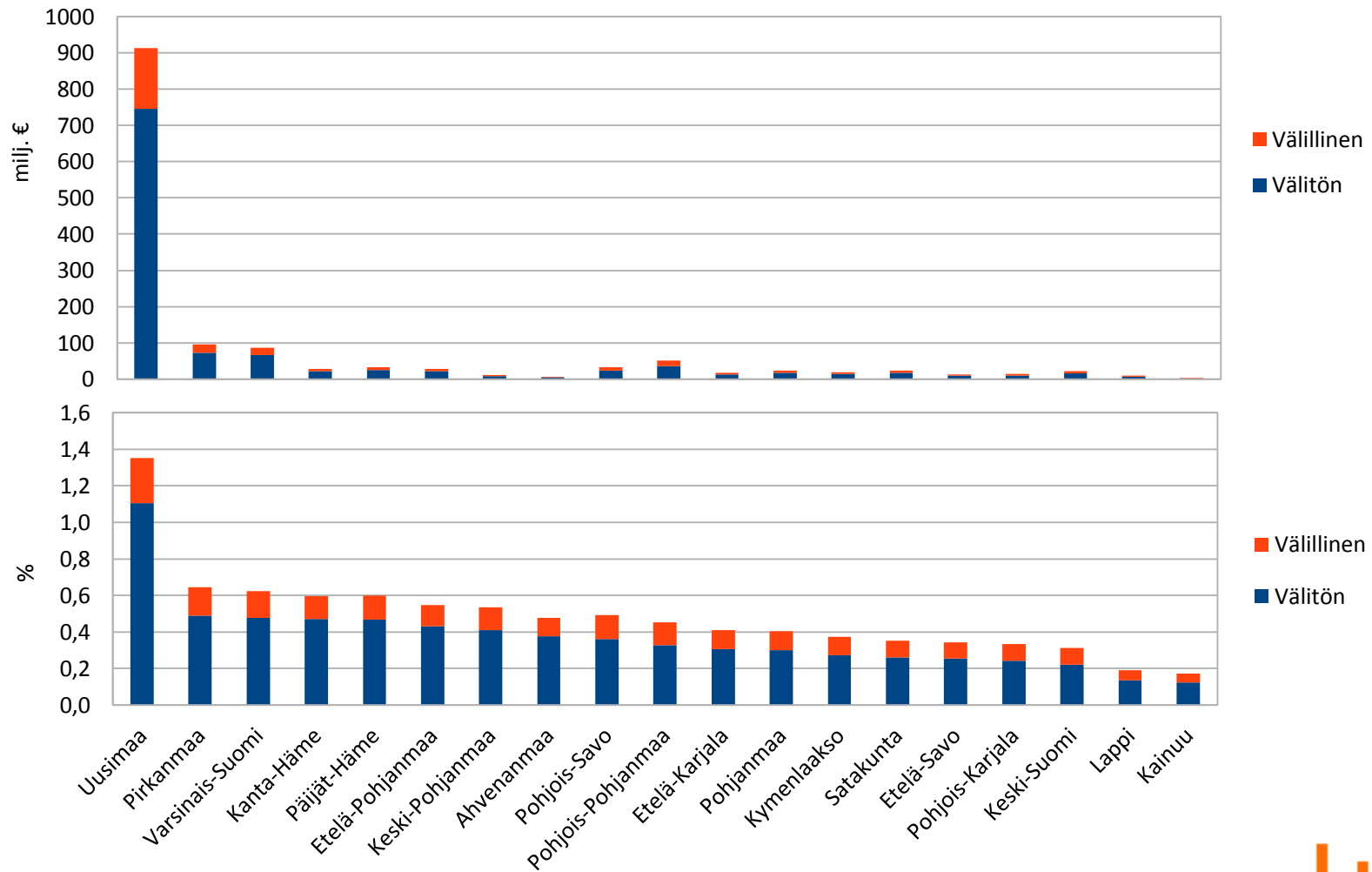
Elintarviketeollisuuden arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä

Elintarviketeollisuuden arvonlisäysvaikutukset maakunnittain 2014

	Milj.€ Välitön	Milj.€ Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan arvonlisäys
Etelä-Pohjanmaa	352	87	6,9	1,7	5088
Päijät-Häme	208	41	3,9	0,8	5362
Kanta-Häme	171	36	3,6	0,8	4727
Pohjois-Karjala	116	37	2,7	0,9	4235
Satakunta	174	64	2,6	0,9	6789
Ahvenanmaa	29	9	2,5	0,8	1137
Pohjanmaa	112	76	1,9	1,3	5904
Keski-Pohjanmaa	31	25	1,5	1,2	2050
Varsinais-Suomi	182	131	1,3	0,9	13958
Pohjois-Savo	79	65	1,2	1,0	6648
Uusimaa	765	411	1,1	0,6	67555
Etelä-Savo	41	26	1,1	0,7	3873
Keski-Suomi	73	44	1,0	0,6	7210
Pirkanmaa	138	111	0,9	0,7	14932
Pohjois-Pohjanmaa	95	91	0,9	0,8	11069
Etelä-Karjala	34	24	0,8	0,6	4234
Kymenlaakso	24	35	0,5	0,7	5033
Kainuu	8	4	0,5	0,2	1784
Lappi	14	13	0,3	0,2	5235
Yhteensä	2644	1328	1,5	0,8	176822

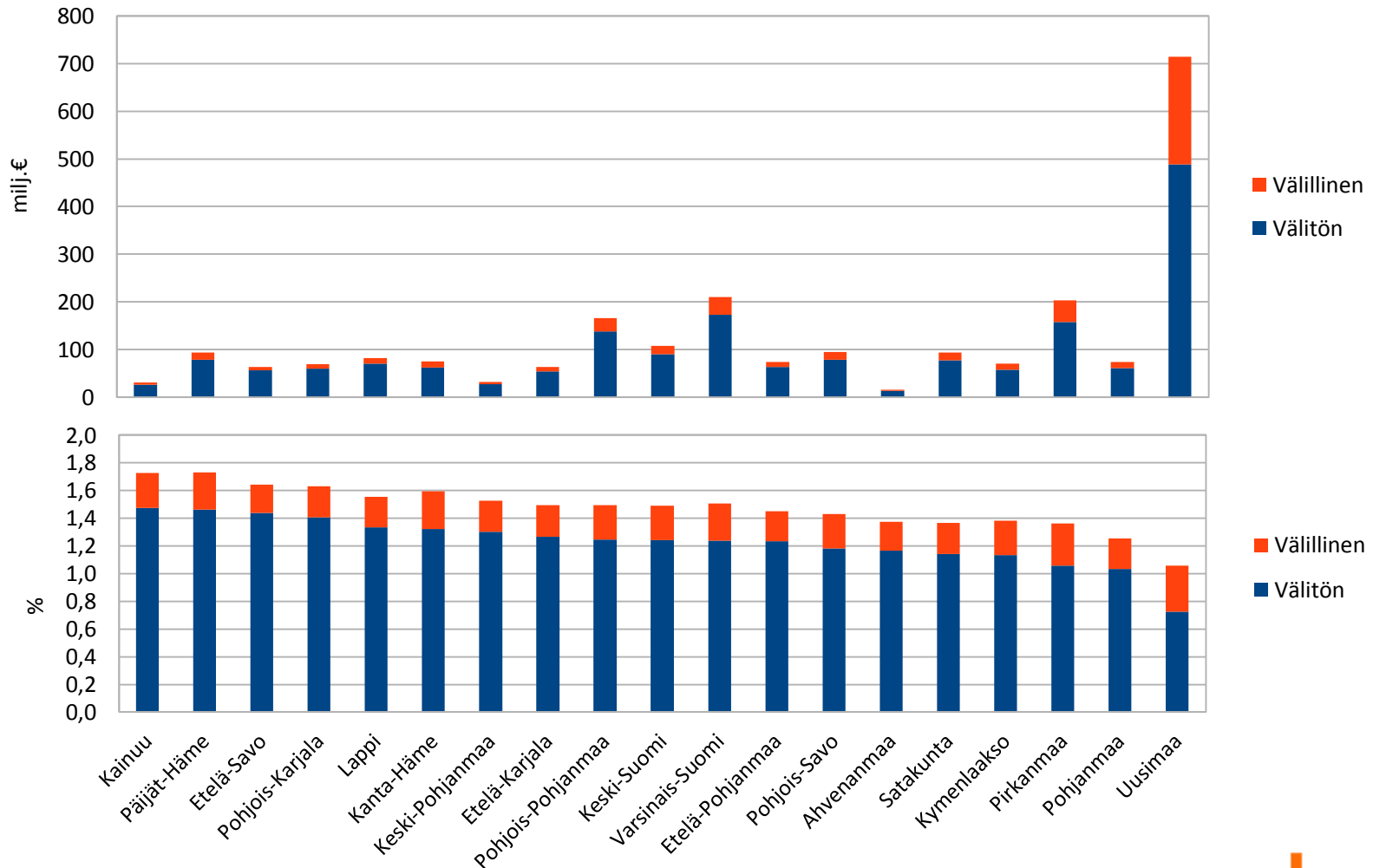
Elintarviketukkukaupan arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä 2014

Elintarviketukkukaupan arvonlisäysvaikutukset maakunnittain 2014

	Milj.€ Välitön	Milj.€ Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan arvonlisäys
Uusimaa	746	167	1,1	0,2	67555
Pirkanmaa	73	23	0,5	0,2	14932
Varsinais-Suomi	66	20	0,5	0,1	13958
Kanta-Häme	22	6	0,5	0,1	4727
Päijät-Häme	25	7	0,5	0,1	5362
Etelä-Pohjanmaa	22	6	0,4	0,1	5088
Keski-Pohjanmaa	8	3	0,4	0,1	2050
Ahvenanmaa	4	1	0,4	0,1	1137
Pohjois-Savo	24	9	0,4	0,1	6648
Pohjois-Pohjanmaa	36	14	0,3	0,1	11069
Etelä-Karjala	13	4	0,3	0,1	4234
Pohjanmaa	18	6	0,3	0,1	5904
Kymenlaakso	14	5	0,3	0,1	5033
Satakunta	18	6	0,3	0,1	6789
Etelä-Savo	10	3	0,3	0,1	3873
Pohjois-Karjala	10	4	0,2	0,1	4235
Keski-Suomi	16	7	0,2	0,1	7210
Lappi	7	3	0,1	0,1	5235
Kainuu	2	1	0,1	0,0	1784
Yhteensä	1136	295	0,6	0,2	176822

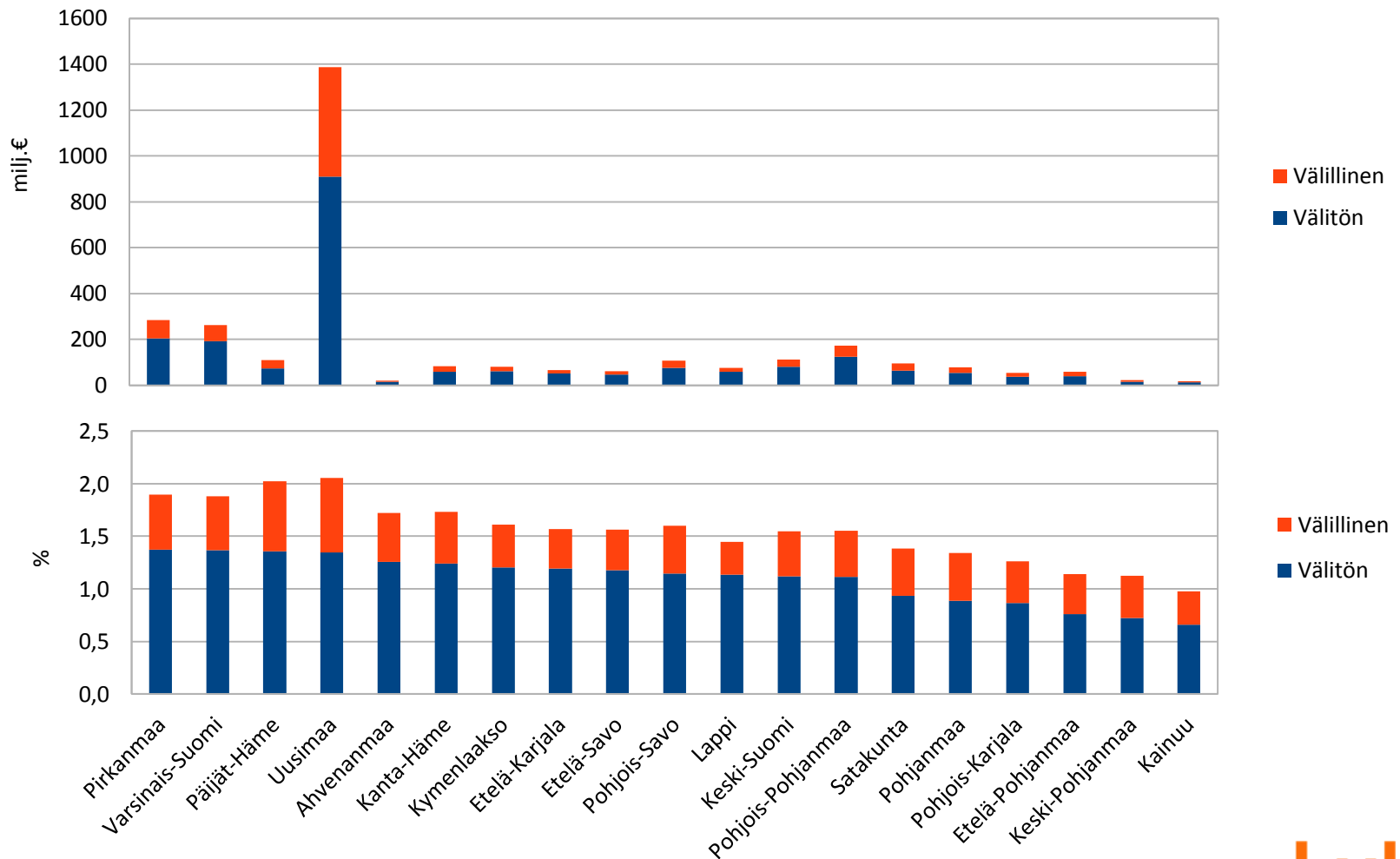
Elintarvikevähittäiskaupan arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä 2014

Elintarvikevähittäiskaupan arvonlisäysvaikutukset maakunnittain 2014

	Milj.€ Välitön	Milj.€ Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan arvonlisäys
Pirkanmaa	205	78	1,4	0,5	14932
Varsinais-Suomi	191	71	1,4	0,5	13958
Päijät-Häme	73	36	1,4	0,7	5362
Uusimaa	910	478	1,3	0,7	67555
Ahvenanmaa	14	5	1,3	0,5	1137
Kanta-Häme	59	23	1,2	0,5	4727
Kymenlaakso	61	20	1,2	0,4	5033
Etelä-Karjala	51	16	1,2	0,4	4234
Etelä-Savo	46	15	1,2	0,4	3873
Pohjois-Savo	76	30	1,1	0,5	6648
Lappi	59	16	1,1	0,3	5235
Keski-Suomi	81	31	1,1	0,4	7210
Pohjois-Pohjanmaa	123	49	1,1	0,4	11069
Satakunta	63	31	0,9	0,5	6789
Pohjanmaa	52	27	0,9	0,5	5904
Pohjois-Karjala	37	17	0,9	0,4	4235
Etelä-Pohjanmaa	39	19	0,8	0,4	5088
Keski-Pohjanmaa	15	8	0,7	0,4	2050
Kainuu	12	6	0,7	0,3	1784
Yhteensä	2164	976	1,2	0,6	176822

Ravitsemispalveluiden arvonlisäysvaikutukset (milj. €) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä 2014

Ravitsemispalveluiden arvonlisäysvaikutukset maakunnittain 2014

	Milj.€ Välitön	Milj.€ Välillinen	% Välitön	% Välillinen	Maakunnan arvonlisäys
Pirkanmaa	205	78	1,4	0,5	14932
Varsinais-Suomi	191	71	1,4	0,5	13958
Päijät-Häme	73	36	1,4	0,7	5362
Uusimaa	910	478	1,3	0,7	67555
Ahvenanmaa	14	5	1,3	0,5	1137
Kanta-Häme	59	23	1,2	0,5	4727
Kymenlaakso	61	20	1,2	0,4	5033
Etelä-Karjala	51	16	1,2	0,4	4234
Etelä-Savo	46	15	1,2	0,4	3873
Pohjois-Savo	76	30	1,1	0,5	6648
Lappi	59	16	1,1	0,3	5235
Keski-Suomi	81	31	1,1	0,4	7210
Pohjois-Pohjanmaa	123	49	1,1	0,4	11069
Satakunta	63	31	0,9	0,5	6789
Pohjanmaa	52	27	0,9	0,5	5904
Pohjois-Karjala	37	17	0,9	0,4	4235
Etelä-Pohjanmaa	39	19	0,8	0,4	5088
Keski-Pohjanmaa	15	8	0,7	0,4	2050
Kainuu	12	6	0,7	0,3	1784
Yhteensä	2164	976	1,2	0,6	176822

Ruoka-alan välittömät veroluonteiset maksut (milj. euroa) maakunnittain vuonna 2014

	Palkansaaja- verot maakuntaan	Palkansaaja- verot valtiolle	Yritysverot maakuntaan	Yritysverot valtiolle	Työnantajan sosiaali- turvamaksut	Kaikki yhteensä
Uusimaa	281	169	47	76	387	961
Varsinais-Suomi	67	30	17	27	90	231
Satakunta	36	15	8	14	46	119
Kanta-Häme	32	13	7	11	40	104
Pirkanmaa	63	28	12	20	83	206
Päijät-Häme	35	14	9	15	44	116
Kymenlaakso	18	7	4	6	24	60
Etelä-Karjala	18	7	3	5	24	57
Etelä-Savo	19	7	5	8	25	64
Pohjois-Savo	35	14	8	12	47	116
Pohjois-Karjala	21	7	7	11	27	74
Keski-Suomi	31	12	5	9	40	98
Etelä-Pohjanmaa	50	18	16	26	60	171
Pohjanmaa	29	12	11	17	38	106
Keski-Pohjanmaa	12	4	4	7	16	43
Pohjois-Pohjanmaa	52	22	11	18	69	172
Kainuu	7	2	1	2	9	23
Lappi	18	7	4	6	25	60
Ahvenanmaa	6	3	2	3	8	20
Yhteensä	830	393	182	292	1103	2799

Maatalouden välittömät veroluonteiset maksut (milj.euroa) maakunnittain vuonna 2014

	Palkansaaja- verot maakuntaan	Palkansaaja- verot valtiolle	Yritysverot maakuntaan	Yritysverot valtiolle	Työnantajan sosiaali- turvamaksut	Kaikki Yhteensä	
Uusimaa	3	2	3	5	6	20	
Varsinais-Suomi	6	3	7	12	11	38	
Satakunta	3	1	3	6	5	19	
Kanta-Häme	2	1	2	3	3	11	
Pirkanmaa	4	2	3	5	7	22	
Päijät-Häme	2	1	2	3	3	11	
Kymenlaakso	2	1	2	2	3	9	
Etelä-Karjala	1	1	1	2	3	7	
Etelä-Savo	4	1	3	4	6	17	
Pohjois-Savo	7	3	4	6	12	32	
Pohjois-Karjala	4	1	2	4	6	17	
Keski-Suomi	3	1	2	3	5	14	
Etelä-Pohjanmaa	7	2	8	12	12	42	
Pohjanmaa	4	2	7	11	8	32	
Keski-Pohjanmaa	3	1	3	5	5	17	
Pohjois-Pohjanmaa	7	3	6	10	13	40	
Kainuu	1	0	1	2	2	6	
Lappi	3	1	1	2	5	12	
Ahvenanmaa	0	0	0	1	1	3	
Yhteensä	66	27	61	98	115	367	

Elintarviketeollisuuden välittömät veroluonteiset maksut (milj.euroa) maakunnittain vuonna 2014

	Palkansaaja- verot maakuntaan	Palkansaaja- verot valtiolle	Yritysverot maakuntaan	Yritysverot valtiolle	Työnantajan sosiaali- turvamaksut	Kaikki yhteensä
Uusimaa	77	47	9	14	97	244
Varsinais-Suomi	21	9	2	3	24	59
Satakunta	17	7	3	4	19	50
Kanta-Häme	16	7	3	4	18	48
Pirkanmaa	17	8	1	2	20	48
Päijät-Häme	17	7	4	6	18	52
Kymenlaakso	3	1	0	0	4	9
Etelä-Karjala	4	2	0	0	5	12
Etelä-Savo	5	2	1	1	5	12
Pohjois-Savo	11	4	0	1	12	29
Pohjois-Karjala	7	3	3	4	8	25
Keski-Suomi	9	3	1	1	10	24
Etelä-Pohjanmaa	31	11	6	10	33	91
Pohjanmaa	12	5	2	2	13	34
Keski-Pohjanmaa	4	1	0	1	4	10
Pohjois-Pohjanmaa	16	7	0	0	17	40
Kainuu	1	0	0	0	1	3
Lappi	2	1	0	0	3	6
Ahvenanmaa	2	1	1	1	3	7
Yhteensä	273	126	36	57	313	804

Elintarvikkeiden tukkukaupan välittömät veroluonteiset maksut (milj.euroa) maakunnittain vuonna 2014

	Palkansaaja- verot maakuntaan	Palkansaaja- verot valtiolle	Yritysverot maakuntaan	Yritysverot valtiolle	Työnantajan sosiaali- turvamaksut	Kaikki yhteensä
Uusimaa	78,0	47,1	15,4	24,7	87,7	252,9
Varsinais-Suomi	7,8	3,5	1,3	2,2	7,9	22,7
Satakunta	2,2	0,9	0,3	0,5	2,2	6,2
Kanta-Häme	3,0	1,2	0,3	0,6	3,0	8,1
Pirkanmaa	8,8	4,0	1,4	2,2	9,0	25,4
Päijät-Häme	3,0	1,2	0,5	0,8	2,9	8,5
Kymenlaakso	1,8	0,7	0,2	0,4	1,8	5,0
Etelä-Karjala	1,7	0,7	0,2	0,4	1,6	4,6
Etelä-Savo	1,3	0,4	0,2	0,3	1,2	3,4
Pohjois-Savo	3,1	1,2	0,4	0,7	3,0	8,5
Pohjois-Karjala	1,2	0,4	0,2	0,4	1,2	3,4
Keski-Suomi	2,3	0,9	0,2	0,4	2,3	6,1
Etelä-Pohjanmaa	2,9	1,0	0,4	0,7	2,7	7,7
Pohjanmaa	2,1	0,9	0,4	0,6	2,1	6,0
Keski-Pohjanmaa	1,1	0,4	0,1	0,2	1,1	3,0
Pohjois-Pohjanmaa	4,4	1,8	0,7	1,2	4,4	12,5
Kainuu	0,3	0,1	0,0	0,1	0,3	0,8
Lappi	0,9	0,4	0,1	0,2	0,9	2,5
Ahvenanmaa	0,5	0,2	0,1	0,1	0,5	1,5
Yhteensä	126	67	23	37	136	389

Elintarvikkeiden vähittäiskaupan välittömät veroluonteiset maksut (milj.euroa) maakunnittain vuonna 2014

	Palkansaaja- verot maakuntaan	Palkansaaja- verot valtiolle	Yritysverot maakuntaan	Yritysverot valtiolle	Työnantajan sosiaali- turvamaksut	Kaikki yhteensä
Uusimaa	35,8	21,6	9,3	14,9	57,5	139,2
Varsinais-Suomi	14,2	6,4	3,2	5,2	20,6	49,6
Satakunta	6,8	2,8	1,3	2,2	9,6	22,7
Kanta-Häme	5,9	2,4	0,9	1,5	8,4	19,1
Pirkanmaa	13,4	6,0	2,8	4,5	19,4	46,0
Päijät-Häme	6,5	2,6	1,5	2,4	9,2	22,3
Kymenlaakso	5,3	2,2	0,9	1,4	7,4	17,2
Etelä-Karjala	4,8	2,0	0,9	1,5	6,8	15,8
Etelä-Savo	4,9	1,8	1,0	1,6	6,7	16,1
Pohjois-Savo	7,1	2,8	1,3	2,1	9,9	23,2
Pohjois-Karjala	5,0	1,8	1,2	1,9	6,8	16,7
Keski-Suomi	9,0	3,6	1,1	1,8	12,6	28,2
Etelä-Pohjanmaa	5,7	2,0	1,1	1,8	7,8	18,3
Pohjanmaa	5,0	2,1	1,2	1,9	7,1	17,3
Keski-Pohjanmaa	2,5	0,9	0,4	0,7	3,4	8,0
Pohjois-Pohjanmaa	11,6	4,9	2,5	4,1	16,6	39,7
Kainuu	2,6	0,9	0,4	0,6	3,5	8,0
Lappi	6,5	2,5	1,1	1,8	8,9	20,8
Ahvenanmaa	1,1	0,5	0,2	0,4	1,6	3,8
Yhteensä	154	70	33	52	224	532

Ravitsemispalveluiden välittömät veroluonteiset maksut (milj.euroa) maakunnittain vuonna 2014

	Palkansaaja- verot maakuntaan	Palkansaaja- verot valtiolle	Yritysverot maakuntaan	Yritysverot valtiolle	Työnantajan sosiaali- turvamaksut	Kaikki yhteensä
Uusimaa	86,4	52,1	10,5	16,8	138,6	304,3
Varsinais-Suomi	18,5	8,4	2,9	4,6	26,9	61,3
Satakunta	6,9	2,9	0,7	1,1	9,8	21,3
Kanta-Häme	5,7	2,4	0,9	1,5	8,1	18,6
Pirkanmaa	19,1	8,5	3,5	5,6	27,7	64,5
Päijät-Häme	6,9	2,8	1,3	2,1	9,7	22,8
Kymenlaakso	6,2	2,5	0,9	1,4	8,6	19,6
Etelä-Karjala	5,6	2,3	0,5	0,8	7,9	17,2
Etelä-Savo	4,9	1,8	0,6	1,0	6,7	14,9
Pohjois-Savo	7,0	2,7	1,5	2,4	9,7	23,3
Pohjois-Karjala	3,7	1,3	0,6	0,9	5,1	11,6
Keski-Suomi	8,0	3,2	1,3	2,1	11,2	25,7
Etelä-Pohjanmaa	4,1	1,4	0,6	0,9	5,5	12,5
Pohjanmaa	5,1	2,1	0,9	1,4	7,2	16,6
Keski-Pohjanmaa	1,5	0,6	0,2	0,4	2,1	4,7
Pohjois-Pohjanmaa	12,4	5,2	1,7	2,8	17,7	40,0
Kainuu	1,8	0,6	0,0	0,0	2,4	4,9
Lappi	5,8	2,2	1,0	1,6	8,0	18,7
Ahvenanmaa	1,4	0,7	0,2	0,3	1,6	4,2
Yhteensä	211	104	30	48	315	707

Yhteenvetoa (toimialat ja maakunnat 2014)

- Ruoka-ala on merkittävä joka maakunnassa. Määrällisesti sen koko on suoraan verrannollinen väkilukuun.
- Maatalous luo suhteellisesti eniten arvonlisäystä Keski-Pohjanmaalla 4,9 % ja työllistää eniten 10,3 % Etelä-Pohjanmaalla. Vähämerkityksisin se on Uudenmaan taloudessa, jossa arvonlisäysvaikutus on 0,1 % ja työllisyysvaikutus 0,7 %.
- Elintarviketeollisuuden merkitys eri maakunnissa vaihtelee eniten. Etelä-Pohjanmaalla sen kokonaisvaikutukset arvonlisäykseen olivat 8,6 ja työllisyyteen 8,3 %. Vastaavat pienimmät prosentit olivat Lapissa 0,7 ja 1,1.
- Elintarvikkeiden vähittäiskaupan vaikutus arvonlisäykseen oli suurin 1,8 % Kainuussa ja työllisyydessä Etelä-Karjalassa 2,6 %. Vähäisin vaikutus arvonlisäykseen oli Uudellamaalla 1 % ja Pohjanmaalla 1,9 %.
- Tukkukauppa on keskittynyt Uudellemaalle. Muualla vain pieni osa.
- Ravitsemispalveluiden ja elintarvikkeiden vähittäiskaupan suhteelliset merkitykset eri maakunnissa olivat lähimpänä toisiaan. Tämä on luonnollista, koska nämä toimialat huolehtivat ruuan saatavuudesta eri puolilla Suomea.
- Ravitsemispalveluiden kokonaisvaikutus maakunnan arvonlisäykseen oli suurimmillaan Päijät-Hämeessä 2,1 prosenttia ja pienimmillään Kainuussa 1,2 prosenttia. Työllisyydessä suurin vaikutus Uudellamaalla 3,8 prosenttia ja pienin Kainuussa 1,7 prosenttia.

Käsitteet ja lyhenteet

- Ruoka-ala: maatalous, elintarviketeollisuus, elintarvikekauppa (elintarvikkeiden tukkukauppa, elintarvikkeiden vähittäiskauppa), ravitsemispalvelut (laskentatoimialat tarkemmin dia 61)
- Kotimainen ruoka-ala: Suomessa tapahtuva tuotanto kohdekäytöstä riippumatta
- Lasketaan kokonaisvaikutukset: työlliset, arvonlisäys, verot
- Kokonaisvaikutukset = välittömät + välilliset (välitön = toimialan oma vaikutus, välilliset = toimialan tuotannon tavaroiden ja palvelujen hankintoina muilla toimialoilla edellyttämä)
- Työlliset: palkansaajat ja yrittäjät
- Arvonlisäys (perushintaan): sisältää palkat sosiaalikulunnuksineen, yrittäjien työnkorvaukset, pääoman korvaukset
- Verot ja veroluonteiset maksut: tuloverot (palkansaajat, yritykset), sosiaalikulunnukset (palkansaajat, yrittäjät), tuoteverot: valmisteverot, arvonlisävero
- Tuotos perushintaan (tuotannon bruttoarvo): ei sisällä ruoka-alan tuoteveroja (alv, valmisteverot), ei sisällä maatalouden Muut tuotantotukkipalkkiot (2012: 1743 milj. €, 2013: 1738 milj. €, 2014: 1711 milj. €, 1602 milj. €). Sisältää maatalouden Muut tuotetukkipalkkiot n. 300 milj. euroa (Muut tuotantotukkipalkkiot ovat veronalaista tuloa ja ne näkyvät verokertymissä)
- Toimintaylijäämä (netto) saadaan kun tuotoksesta vähennetään välituotteet (hankitut tavarat ja palvelut), palkat ja poistot. Tämä on korvausta pääomalle ja yrittäjän työpanokselle
- Kaupan välitysmarginaali sisältää kaikki ne kustannukset, jotka aiheutuvat tavaroiden välittämisestä tavarantoimittajalta kuluttajalle (=myynti- ja ostohinnan erotus)
- Käytetyt lyhenteet: TK = Tilastokeskus, YRT = Yritysten rakenne- ja tilinpäätösaineisto (TK), KTP = Kansantalouden tilinpito (TK), VERO = Verohallinnon verotilastot

Aineisto ja menetelmät 1/3

- Aineisto: Tilastokeskus: kansantalouden tilinpidon aluetilinpito, panos-tuotos, julkinen talous, yritysten rakenne- ja tilinpäätös. Verohallinnon tilastot
- Menetelmä: Panos-tuotosanalyysi, tuotosmalli. Tuotosmallilla lasketaan ruoka-alan toimialojen tuotannon välilliset työllisyys-, arvonlisäys ja verovaikutukset. Ruoka-alan toimialojen ristikkäiset työllisyys, arvonlisäys- ja verovaikutukset poistetaan kahdenkertaisen laskennan välttämiseksi (Vatanen 2011)
- Koko maan 65 toimialan panos-tuotostaulukkoa laajennettiin jakamalla Tukkukaupan toimiala elintarviketukkukaupaksi ja muuksi tukkukaupaksi sekä Vähittäiskaupan toimialan elintarvikkeiden vähittäiskaupaksi ja muuksi vähittäiskaupaksi. Jako tehtiin Knuutilan (2012) johtamien osuuksien avulla. Elintarviketukkukaupan osuus koko tukkukaupasta on 13 % ja elintarvikkeiden vähittäiskaupan osuus koko vähittäiskaupasta on 31 %.
- Maakuntataulukot johdettiin koko maan panos-tuotostaulukoista Fleggin ristikkäissijaintiosamäärä -sovelluksen (FLQ) avulla. Menetelmien käyttöön liittyvästä keskustelusta katso esim. Vatanen ja Kajala (2015).
- Maakunnallisten panos-tuotostaulukoiden lähdeaineistona käytettiin koko maan vuoden 2014 Panos-tuotostaulukkoa (Suomen virallinen tilasto (SVT) 2017), Aluetilinpidon (Suomen virallinen tilasto (SVT) (2017) vuoden 2014 maakunta-aineistoa ja Alueellista yritystoimintatilastoa (Suomen virallinen tilasto (SVT) 2017).

Aineisto ja menetelmät 2/3

- Aluutilinpidon maakunta-aineiston yksi kaupan toimiala (45_47 Tukku- ja vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus) jaettiin alueellisen yritystoiminnan tilaston avulla kaupan toimialoiksi 45 Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto, 46 Tukkukauppa (pl. autot ym., 47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.) Sen jälkeen tukkukaupan ja vähittäiskaupan toimialat jaettiin koko maan osuuskertoimilla elintarvikkeiden ja muun kaupan osiksi. Aluutilinpidossa myös 55_56 Majoitus- ja ravitsemistoiminta on aggregoitu yhdeksi toimialaksi. Disaggregointi Majoitustoiminnan ja ravitsemistoiminnan toimialoiksi tehtiin alueellisen yritystoiminnan tilaston avulla.
- Koko maan panos-tuotostaulukon 67 toimialaa aggregoitiin vastaamaan maakuntien 35 toimialaa. Aggregoidusta koko maan panos-tuotostaulukosta laskettiin näiden toimialojen panoskertoimet.
- Maakunnan panos-tuotostaulukko muodostettiin laskemalla ensin ristikkäissijaintiosamäärät (CILQ) suhteuttamalla maakunnan ja koko maan toimialojen tuotosluvut keskenään. Fleggin sijaintiosamäärät (FLQ) johdettiin ristikkäissijaintiosamäärästä samalla tavalla kuin Lehtonen ja Tykkyläinen (2012).
- Maakuntien toimialojen panoskertoimet saadaan kertomalla vastaavan toimialan panoskerroin FLQ vastaavalla arvolla kun sen arvo on alle yksi. Jos arvo on yli yksi, maakunnan panoskerroin on sama kuin koko maan. Silloin kuin FLQ:n arvo on alle yksi maakunnan toimialalla ei ole mahdollista ostaa riittävää määrää maakunnassa tuotettua panosta käyttöönsä.

Aineisto ja menetelmät 3/3

- Maakuntien panoskertoimien avulla voidaan muodostaa maakunnille laskennalliset panos-tuotostaulukot kun aluetilinpidosta saadaan tuotoksen, arvonlisäyksen, palkansaajakustannusten ja työllisten tiedot.
- Maakunnan panos-tuotostaulukoiden ja tuotosmallin avulla saadaan lasketuksi eri toimialojen välittömät ja välilliset vaikutukset maakuntien taloudessa.
- Maakuntien toimialojen palkansaajien verojen laskennassa käytettiin samoja kokonaisveroasteita kuin koko maassa. Maksetuista veroista maakuntiin jäävät kunnallis- ja kirkollisverot. Näiden osuus lasketaan verohallinnon tilastosta palkansaajien verotusta kuvaavasta osasta. Tiedot esitetään myös maakunnittain. Valtiolle menevät valtion tulovero, sairausvakuutuksen päiväraha- ja sairaanhoitomaksu, yleisvero, veronkorotus ja jäännösveron korko.
- Maakuntien toimialojen yritysvero on laskennallista yhteisöveroa. Se saatiin kun maakuntien toimialojen nettotoimintaylijäämä kerrottiin ao. toimialojen koko maan yhteisöveroasteella (Verohallinto). Nettotoimintaylijäämä saadaan kertomalla aluetilinpidon luvuista saatu bruttotoimintaylijäämä koko maan netto- ja bruttotoimintaylijäämän suhteella. Maakunnan bruttotoimintaylijäämä saadaan, kun aluetilinpidon arvonlisäyksestä vähennetään palkansaajamenot.
- Laskennallisesta yhteisöverosta vuonna 2014 maakuntien kunnat saivat 35,56 prosenttia ja seurakunnat 2,81 prosenttia. Loput menevät valtiolle.

Ruoka-alan toimialat kansantalouden tilinpidossa

1. Maatalous (01 Maatalous ja metsästys) ^a
2. Elintarviketeollisuus (10_11 Elintarviketeollisuus ym.) ^b
3. Elintarvikkeiden tukkukauppa (elintarvikkeiden tukkukaupan välitysmarginaali) ^c
4. Elintarvikkeiden vähittäiskauppa (kuluttajamyynnin välitysmarginaali) ^c
5. Ravitsemispalvelut (56 Ravitsemistoiminta) ^d

^a Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja näihin liittyvät palvelut

^b Elintarvikkeiden ja juomien valmistus

^c Luonnooletuksena 13 % koko tukkukaupan tuotoksesta (46 Tukkukauppa pl. autot ym.),
31 % koko vähittäiskaupan tuotoksesta (47 Vähittäiskauppa pl. autot ym.) (Knuutila 2015)

^d ml. pitopalvelu, sopimuksesta harjoitettava ruokala- ja kahvilatoiminta
(työpaikoilla, sairaaloissa, kouluissa yms.) sekä cateringpalvelut eli ateriapalvelujen tuottaminen
esim. liikenneyhtiöille

Elintarvikkeiden tukkukaupan ja Elintarvikkeiden vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali
(ei sisällä välitettäviä kauppataavaroita)

Lähteet

Knuuttila, M. 2015. Elintarvikekauppa elintarvikeketjun osana. Kansantaloudellinen aikakauskirja 111: 40-55. The Finnish Economic Journal.

Lehtonen, O. & Tykkyläinen, M. 2012. Estimating Regional Input Coefficients and Multipliers: Is the Choice of a Non-Survey Technique a Gamble? Regional Studies 46(1):1-18.

Vatanen, E. 2011. Tuotosmalli panos-tuotosanalyysin välineenä – menetelmä, teoria ja paikallistaloudelliset sovellukset. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Social Science and Business Studies. N:o 19. 2011.

Vatanen, E. & Kajala, L. 2015. Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkakohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointisovelluksen kertoimien päivitys 2014. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.

Tilastolähteet:

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kansantalouden tilinpito [verkkojulkaisu]. ISSN=1795-8881. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.6.2017].

Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/vtp/index.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto [verkkojulkaisu]. ISSN=2342-6217. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.6.2017].

Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/yrti/index.html>

Verohallinnon tilastot. <http://vero2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Vero/>

